

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec . . . „ 2-50
za Nemčijo celoletno . . . „ 34.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ K 2-30
V upravi prejemam mesečno . . . „ 2.—
== Sobotna izdaja: ==
za ce o leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE C

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna pettivrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izvenišni nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Dr. Krek k begunskemu poglavju.

Dunaj, 14. julija.

»Vojsko vojski, živel mir!«

Dr. Krek je koncem begunske razprave imel kot poročevalec sklepno besedo, kjer je najprvo vzel begunce pod zaščito pred sramoteni nekaterih nemških poslancev.

Dr. Krek je dejal:

Visoka zbornica! Glede zakona ni pravzaprav v debati nihče nič takega omenil, da bi ga moral zavračati. Stavili so pač nekaj predlogov, toda te predloge smo že prej v odseku obravnavali in sprejeli in zato se jim ne le smem, temveč celo moram pridružiti.

Označiti mi je še svoje stališče glede nekaterih opomb, ki ne zadevajo zakona samega, in v tem oziru bi najprej poudaril, da se duševno razpoloženje premalo upošteva, kajti sicer bi ne bili slišali besed, kakor da begunci ne marajo delati itd. Gospoda moja, jaz se čudim, da niso vsi begunci postali zločinci. (Vznemirjenje.) Jaz občudujem njihovo pasivno junaštvo, s katerim so prenašali svoje gorje. (Dobro, dobro!) Občudujem jih, da niso popolnoma obupali nad vsem, (Dobro, dobro!), kajti v resnici so ti ljudje — in sam sem imel priložnost, da pogledam v te razboljene duše — jeli dvomiti o državi, o pravici, o postavi, o redu, o svetu (Živahno pritrdjevanje), in iz tega razpoloženja, h kateremu se pridružuje še telesna sestrskost, je treba razlagati njihova dejanja. Jaz trdim: tudi zločinec je človek; če je begunec, je tudi kot zločinec še vedno človek in, dasi je zločinec, moramo z njim po človeško ravnati. Toda ker je begunec, ga moramo pomilovati, ker je begunec, ga moramo spoštovati. (Pritrdjevanje.) Na tem stališču sem jaz glede napak in drugih reči, ki so jih omenjali v debati.

O tem bi omenil še nekaj: Ali ni razumljivo, če si begunec, ki trpi lakoto, nekaj prilasti, kar po našem družabnem redu de facto ni njegova last, da se nasiti? Po pravu božjega svetovnega reda ne moremo v tem slučaju govoriti o tatvini; kdor govori o tatvini, skrni čast lačnega človeka. Kajti čisto gotovo mine pravo do osebne lasti, če kdo lačnemu človeku, ki je v nevarnosti, da pogine, če kdo nesrečnemu človeku odteguje potrebno hrano. Gospoda moja, to ni tatvina; kajti to, kar svet poseduje, pripada človeštvu. To je prvi lastnik. Zasebni lastnik, ki ni prišel vedno na ta poštini način do svoje lasti kakor človeštvo, je le lastnik druge vrste. Gospoda moja! Ali ni razumljivo, če

begunec, ki je prenesel toliko gorja in krivic, obupa nad pravico in nekaj stori, kar res ni prav? Ali bomo takoj pritiskali pečat zločinca na čelo? Ali bomo uboga begunca zmerjali, da je lenuh, če v svoji naveličanosti, v svoji zapuščenosti, v svoji obupanosti in v svojem stradanju ne more misliti kakor mi, ne more imeti notranje prostosti kakor mi, ki dihamo svobodni božji zrak, se prosto gibljemo in hodimo po svojih opravkih? Gospoda moja! To ni lenoba!

Ob koncu bi omenil še dve reči. Najprej nekaj optimističnega. Pri vsej tej bedi me je tolažila krasna zavest, ki sem jo opazil med begunci, da namreč ti revni, ti umazani ljudje svoj dom tako globoko ljubijo. (Živahno pritrdjevanje.) To je upanje naše bodočnosti, in razen ljubezni do doma ljubezen do svobode. V majhnih razmerah so zrasli, nič niso filozofije študirali, toda ko so sami občutili, kaj se pravi, ne biti prost, biti politično usuznjen, tedaj so se njihove sile vzbudile, tedaj se jih je polastilo čuvstvo, da je to človeka nevredno, in jaz upam, da bodo iz teh beguncev in njihovih družin vstali branilci svobode in bojevniki proti absolutizmu in tiraniji. (Pritrdjevanje in ploskanje.)

In slednjič, gospoda moja, še silno resno besedo. Kdor hoče vojsko, hoče prostitucijo in hoče sifilitiko in hoče tuberkulozo in hoče pegasti legar in hoče vso bedo evakuirancev in internirancev in vso bedo begunstva. Zato te bede ne moremo odpraviti z zakonom, odpraviti jo moremo le, če vsi, od cesarja do zadnjega kmeta, do zadnjega delavca, tudi po tej debati, po kateri bo naša javnost do podrobnosti spoznala razmere med begunci, sprejememo načelo: **Vojsko vojski, živel mir!** (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.)

Državni zbor.

Dunaj, 14. julija. Predsednik je naznačil, da so poslanci Tusar, Bačinski, Stanek in dr. Conci vložili enako se glaseča vprašanja glede pojasnili o rezervatnem odloku vojnega ministrstva z dne 26. aprila 1917, oddelek 10, glasom katerega naj se za stražno službo določeno moštvo letnikov 1870—67 češke, rusinske, rumunske srbske in italijanske narodnosti izmenja. Zatevajo takojšnji preključ tega odloka potom brambnega ministrstva.

O poročilu vzdrževalninskega odseka poroča poslanec Glöckel.

Voditelj ministrstva za deželno brambo, fml. pl. Czapp, je opozarjal na vladne

odredbe tekom vojne in odredbe glede zboljšanja vzdrževalnine in naglašal, da se je vlada tudi trudila, da s ponovnimi odloki na vzdrževalninske komisije naglasi humano tendenco vzdrževalnine. Ako kljub temu ni šlo vse gladko, izhaja to iz preobložitve dela, deloma iz neupravičenega neuvaževanja ukazov, deloma različnosti gospodarskih razmer.

Kar se tiče raznih pritožb, je minister prosil poslance, naj ga obvestijo vedno natančno, da se popravi vsaka krivica.

Debate so se udeležili poslanci Vinovec, Hartel, Loser, Vodnjanski, Gröger, Bačinski in Kraus, nakar je bil sprejet zakon z nebiestvenimi izpremembami v drugem in tretjem čitanju.

Ženske porote ne bo.

Poročevalec dr. Ofner je referiral na to o poročilu justičnega odseka glede zakonskih načrtov o podreditvi civilnih oseb vojaškim sodiščem, glede porotniških listin, glede izvolitve bivališča odvetnikov in predlogu poslanca dr. Adolfa Grossa (Poljsko kolo) glede revizije razsodb vojaških sodišč. Stavi manjšinski predlog za žensko poroto. Soporčevalec Neumann se izrazi proti. Voditelj pravosodnega ministrstva se izreka proti ženskim porotnicam. Porotniška služba ni nobena pravica, ampak dolžnost in težko breme, h kateremu se žensk ne sme siliti. Minister je nato pobijal stališče poročevalca, da naj se razsodbe izjemnih sodišč, ki na dan, ko cesarska naredba glede ustavitve porotnih sodišč ni bila odobrena, niso bile še pravomočne, prekličejo.

Po glavni in podrobni razpravi je bilo poročilo pravosodnega odseka sprejeto. Manjšinski predlog na pripustitev žensk k porotni službi je bil odklonjen. Sprjet je bil dalje resolucijski predlog poslanca Hummerja, glasom katerega naj bodo deležni cesarske milosti vsi, ki so bili obsojeni na podlagi v času od 16. marca 1914 do 30. majnika 1917 izdanih cesarskih naredb, razven onih, ki so šli v inozemstvo in se niso vrnili, in onih, ki so z umazano konkurenco izrabljali vojno bedo in so obogatili na stroške prebivalstva.

Po poročilu poslanca dr. Kreka so bile resolucije begunskega odseka sprejete brez debate in seja zaključena.

Nedeljska seja.

Dunaj, 15. julija.

Današnja nedeljska seja seveda ni polnoštevilno zasedena, a je bila še precej živahna.

Razburljiv odlok vojnega ministrstva.

Začetkom seje je odgovarjal domobranski minister Czapp na včerajšjo interpelacijo slovenskih poslancev v zadevi odloka vojnega ministrstva, naj se moštvo češke, rusinske, rumunske, srbske in italijanske narodnosti, ki so opravljali stražo v taborih vojnih ujetnikov, nadomeste z drugim moštvom, to pa pošlje v vojno ozemlje. Minister Czapp je dejal, da vojnega ministrstva v tej zadevi niso vodili nacionalni oziri, marveč izključno službeni. Dogodilo se je, pravi, da so se vojni ujetniki lahko sporazumeli s stražami, vsled česar so večkrat uhajali. — Nastal je vsled tega odgovora v zbornici velik krik in vpitje. Sicer pa se to utegne še koncem seje ponoviti, ker je na dnevnem redu kot zadnja točka utemeljitev tega nujnega vprašanja.

Za interniranje in konfiniranje.

Poslanec dr. Gentili (Italijan) je poročal o predlogih proračunskega odseka, oziroma njegovih resolucijah glede internirancev, konfinirancev ter za politično sumljivih označenih vojaških oseb.

Člen 20. dr. tem. postave z dne 21. decembra 1867 določa, da se v slučaju vojske suspendirajo splošne pravice državljanov. V zakonu z dne 5. maja 1865 se pa glasi, da je dovoljeno v takih slučajih osebe, ki so nevarne javnemu redu, izgnati iz kraja ali okraja, kjer niso pristojni, ali pa jih pridržati v občini ali okraju, kjer so pristojni, da ga ne smejo zapustiti. Nikjer pa ni govora o pravici take osebe izganjati v tuje kraje ali jih celo zapirati v taboriščih. Poročevalec navaja krivice, ki so se godile ter nato predlaga resolucije poslancev dr. Pogačnika in dr. Degasperija, s katerimi se pozivlje vlada:

1. Naj krivično in protipostavno konfiniranje in interniranje takoj izpusti in pošlje domov.

2. Naj se jim da odškodnino za gospodarsko škodo, če je dotičnik med tem umrl, imajo pravico do odškodnine njegovi preostali.

3. V armadi običajno označevanje oseb kot »politično sumljive« ali »nezanesljive« naj se takoj odpravi, doslej tako označenim osebam naj se da priložnost, da se opravičijo in položaj razjasne ter naj to ne bo v nasprotje pri avanziranju.

5. Ker so posebno državnih uradnikov po teh konfinacijah zelo oškodovani, naj vlada uvede revizijo disciplinarnih postopanj proti tem na podlagi dejstev in v smislu določil varstvu službene pragmatike.

Zanimiv je bil govor tirolskega kršč. socialca Niedrista, ki je bil tudi zaprt 36

LISTEK.

Svetobor.

66

Povest iz konca 11. veka. — Spisal P. Bohinjec. (Dalje.)

Oglejska pokrajina se je raztezala čez vse alpske dežele in oglejski patrijarh je bil metropolit 17 škofov. Zato je bila posvetitev novega patrijarha nad vse veličastna. Prihajali so škofje iz Furlanije in Karnije, iz Goriške in Kranjske, iz južne Stajerske in Koroške; da so se poklonili novemu metropolitu. Arhidijakoni iz Karnije in Kodora, iz Savinjske doline in Slovenske marke so dospeli v Oglej na dan konsekracije. Opat iz Rogaca in Sumaga in Osoj so odpotovali v Oglej, prošti iz Emone in Svinca in Ptuja so se odpravljali na pot.

Patrijarh Friderik je prijezdil iz palače s svojim spremstvom na beli muli z bogato opremljeno plahto, s pozlačenimi ostrogami, okrašen z dragimi kamni; a tudi muli je bila glava odičena z zlatimi portami in dragocenimi biseri. Pred sprevodom je stopal križenosec, za patrijarhom so korakali kanoniki v dragocenih ornatih, redovniki s svečami v rokah, s sv. močmi na nosilih in so prepevali hvalne pesmi. Škofje z visokimi mitrami so se majali v

sprevodu, stopajoč precej za telesno stražo oklopnikov s srebrnimi in pozlačenimi šlemi, z bliščočimi ščiti in dolgim kopjem. Tudi Kojata in Smil sta bila vmes.

»Evo ti Svetobora!« zakliče orjaška deklica izmed množice, ki se je pestrila ob obeh straneh sprevoda v šarastih narodnih nošah. Dekleta iz Korotana in južne Stajerske, in Goriške in Slovenske marke, možje iz Primorja in Posavske Hrvaske so se gnetli ob strani, pasli radovedne oči in klicali slavo novemu patrijarhu.

»Kako je lep — kakor danica!« vsklikne spet orjaška deklica z avbo na glavi in za glavo višja od drugih.

»Bog ga blagoslovi!« vzdihne starec s sivo glavo. »Nama je bil dober in je.«

»In nama še bolj!« zakliče drobna deklica s svetlimi očmi. Jaz ga ne zapustim nikoli.

»Tako je, dete! Svetnik na zemlji!« vsklikne sivolasi Dobrožit in nateza oči.

»Božja roka naj bo z njim!« oblagodarja orjaški starec. »Ljutica poglej sem!« Ali oči ribičeve hčere so plavale za junakom na beli muli.

Za duhovščino so se vrstili plemiči z dragocenimi oblačili, za njimi nepregledna vrsta vazalov, zlasti iz Furlanije in Kranjske. Turjaški in vipavski grof sta jahala na čilih žrebcih, ljubljanski in pograbski graščak sta se bliščala na zlatoopremljenih kobilah, Lož in Cobelsberg sta poslala svo-

je zastopnike. Mojniški gaštaldo je zaključil viteško vrsto.

Za plemiči so stopali vojaki z generalnim kapitanom, okrašeni z lavorikami in drugim zelenjem, vicedom in maršal, kriminalni sodnik in nadzornik cest, nesodci v rokah dragocena darila; predsednik sodišča in mestni načelnik sta šla sparoma, čivdaski gaštaldo in drugih 23 županov za njim so stopali korakoma, vazali in ministerjali so se družili, dokler patrijarhova garda ni zaključila sprevoda. Tudi hrvaški junak Magarović se je ponasal in moški obrazi Zizneca, Repa in Zde-rada so se videli iz vrste.

»Kaj takega še ne, dasi sem star!« vzklikne Stojdrag in solza mu kane na lica.

»Kaj ne, oče Stojdrag, krščanska vera je lepa!« zakliče Dražna.

»Vera je lepa, res da, in ni me žal, da sem se da pokrstiti. Ali v srcu teh vitezov polje huda kri, ki ne zna odpustiti,« odvrne Stojdrag in čelo se mu pomrača.

»Posvetni prah se drži tudi krščanskega človeka — kaj hočemo?« — Evo vam Magarovića — kako je šarast!« vsklikne Ljutica.

»Pravi junak, viteške krvi! Moral bi stopati med plemiči, pa ne, ker mu Seliški grof ni dovolil.«

»E, pusti to, Stojdrag, danes je dan veselja!« zine Dobrožit.

»V srcu mu ni ugasnil ogenj, Dobrožit! Miruje, da tem hušje zaplapola pozneje in objame s svojim plemenom ne samo Magarovića, ampak tudi tistega, ki mu hrvaški junak dolguje hvaležnost,« modruje dalje ribič.

Sprevod se je bližal baziliki. Stojdrag je že s svojo družbo ob paganski lopi. Velik križ napravi pred krstilnikom, koder ga je krstil nekaj dni prej belinjski opat, pa zavpije svojcem:

»Le kar v cerkev!«

Velik šotor se je spenjal pred baziliko. Novi patrijarh stopi izpod šotora na kamen pred cerkvenimi vratni, da se pokaže ljudstvu. Nato se odpro vrata bazilike in patrijarh stopi v cerkev. Sredi ladje mu vzame duhovnik bired iz roke, stolni prošt pa mu podeli klečečemu blagoslov.

»Oče, ali vidiš možniškega gaštalda? Opazujem ga že dlje časa,« izpregovori Ljutica, »pravi korenjak je, a čelo mu je mrko in ustnice se mu mrdijo. To nekaj pomeni!«

»O pomeni, pomeni, dete! Ta seliški grof ni prijatelj patrijarhov,« odvrne Stojdrag.

»Le verjemi, ribič, da se motiš. Zena gaštaldova je sestra našega Friderika,« pristavi Dobrožit.

»Sorodna kri, ta je šele huda, kadar se vname,« ugovarja Stojdrag.

»Ne daj, Bože!« moli Dražna.

(Dalje.)

tednov. Razložil je vzrok svoje aretacije; pri vojaški oblasti se je potegnil kot poslanec za svoje tirolske kmete zoper trde vojaške rekvizicije. To je zadostovalo, da so ga spravili v internat. Ožigosal je tako postopanje oblasti rekoč: »Ministri so delali neumnost in jih bodo, vojaštvo jih je delalo in jih bo; mene pa to prav nič ne spravi iz ravnotežja, marveč jaz sem bil, sem in ostanem Tirolec!«

Notranji minister Toggenburg obžaluje, da so oblasti tako počele. Z ozirom na govor Niedrista pravi: »Ne ena sama narodnost, marveč, kakor vidite, vse narodnosti so trpele pod temi razmerami.« (Smeh v zbornici.)

Posl. Biankini (Jugoslovanski klub) govori o dalmatinskih internirancih ter o grozotah, ki so se vršile z njimi od strani vojaštva in politične oblasti. Govoril je o nezgodnem stanju in ječah n navajal slučaje, ko so interniranci izgubili svoje življenje. Omenil je nečloveško trdo inštitucijo talcev, ki jih v Bosni še vedno rabijo pri transportih. Spominja na internirance v trdnjavi Mamoli v Boki kotorski, ko so jim vojak pri priliki bombardiranja trdnjave od strani francoske flote zvezali roke in noge s konopcem zadaj in so morali interniranci zvezani nepremično ležati na trebuhu, dokler ni minulo obdobje. Ti čini ostanejo ne večni madeži za avstrijsko vladu, ki teh časov sramote ne bo mogla opravičiti pred zgodovino. Svoj govor končuje z izjavo, da Jugoslavi zaupa le še kroni. (Veliko odobravanje.)

Biankini je govoril ostro in trdo in več ko enkrat mu je v razburjenju zadržal glas.

Podpore družinam, katerih redniki so pridržani v sovražnem inozemstvu.

O tem je poročal grof Lasocki. Govoril je še socialist Forstner in notranji minister Toggenburg. Sprejet je bil odsek predlog, naj se za družine državljanov, ki so bili pridržani v sovražnem inozemstvu ali so bili o priliki invazij siloma odvedeni proč, poskrbi na isti način ko pa za družine vpoklicanih vojakov.

Davek na vojni dobiček zopet v zbornici.

Od poslaniške zbornice že sprejeti zakon o davku na vojne dobičke je gosposka zbornica vrnila, da poslanska zbornica k zakonu sklone zagotovitev tega davka (ki se z njim finančni minister pooblašča, da pripravi vse za uvedbo tega davka). Ker pa to v dopisu gosposke zbornice ni bilo jasno, je vladalo nekaj časa mnenje, da je gosposka zbornica zavrnila cel zakon. To se je kmalu pojasnilo in bi se bila ta točka imela prva obravnavati. Ker pa finančni odsek ni imel seje, se je preložila.

Po razpravi o prejšnji točki se je seja prekinila za pol ure, med tem je imel odsek sejo ter tako nato poročal v zbornici o svojih predlogih.

Zbornica je zakon o zagotovitvi davka na vojni dobiček sprejela.

Nezgodno zavarovanje rudarjev.

Nato je zbornica sprejela zakonski načrt o nezgodnem zavarovanju rudarjev, kakor ga je predlagal socialno zavarovalni odsek.

Debata o odloku vojnega ministrstva.

Ostra je bila razprava o zadevi že gori omenjenega odloka vojnega ministrstva. Govorniki raznih slovanskih strank so z vso ostroostjo bičali omenjeni odlok kot krivico, ki se je zgodila večini avstrijskega prebivalstva. Prvi je govoril češki soc. demokrat Tusar, Ukrajinec Baczyński, Staneček načelnik češkega svaza, Rumun Istopescu Grecu, Italijan dr. Conci. — Ob pol sedmi uri razprava se traja. S tem bo dnevni red izčrpan.

Prihodnja seja bo najbrže sredi avgusta. Med tem bodo zborovali odseki. Prav posebno veliko pričakovanja stavlja v ustavni odsek.

× × ×

Dunaj, 15. julija. (Kor. ur.) Nočno poročilo: Ob 7. uri zvečer prekine predsednik sejo v svrhu vpisa govornikov v govorniško listino. Po kratkem premoru zbornica nadaljuje debato. Govorijo še poslanci Cech, Schürf, dr. Liebermann, nato se debata zaključuje. Po izvajanjih generalnih govornikov in dejanskih popravkih se smatra zadeva za rešeno. — Voditelj brambenega ministrstva naznanja s posebnim dopisom, da se glede dopusta poslancev s prekinjenjem zasedanj obeh zbornic nič ne spremeni. Prizadeti ostanejo še nadalje na dopustu.

Predsednik dr. Groß: Danes ne morem še določiti, kdaj se vrši prihodnja seja. Poslanci bodo dobili tozadevno pismo obvestilo. To pa ne pomeni, da gremo na počitnice. Veliko dela nas še čaka in bodoči čas bomo uporabili za delo v odsekih. Zatorej prosim zbornico, naj me pooblasti, da odkažem potrebne nujne zadeve brez zborničnega zasedanja takoj odsekom. Mislim, da zremo lahko z zadovoljstvom na to kratko zasedanje, ki ga imamo za seboj in na dovršeno delo. Veliko ovir smo odstranili in mislim, da smo postojanko zbornice utrdili in zagotovili. (Živahno odobravanje.)

vanje.) Toda še večje, težje naloge nas še čakajo. Šlo se bo za obnovo naše domovine. Naj bi imela zbornica spoznanje in moč, da reši te naloge. Menim, da govorim v imenu vseh strank, če izrazim svojo vročo željo, naj bi bila ta vojska, katere nimamo začeti v svrhu osvojevanja ali tlačenja narodov, ampak samo v svrhu obrambe obstoja in gospodarskega razvoja naše domovine, kmalu končana. In naj se posreči njegovemu Veličanstvu in njegovim zvestim zavaznikom v sporazumu s svojimi narodi ustvariti trajen mir, ki ne bo pustil za seboj nobenega sovraštva in bo združil vse narode k skupnemu kulturnemu delu. (Viharno odobravanje in ploskanje.) Če pa bi še ne privedla vsa prizadevanja za časten mir do cilja, bomo postavili kakor doslej našo kri in vse, kar imamo, za cesarja in domovino. (Dolgotrajno živahno pritrdjevanje in ploskanje.) — Nato zaključil predsednik sejo.

× × ×

Grafenauerjev mandat.

Dunaj, 15. julija.

Poročali sem, da je odsek sklenil — in sicer soglasno, da se Grafenauerjev mandat prizna pravovelnim, ker je Grafenauer bil krivično obsojen. Vsi člani odseka so bili za to. Poročilo pa ni prišlo pred zbornico, ker so se posebno nemški socialni demokratje začeli izgovarjati, češ, da bi bil to nevaren precedenčni slučaj. Resnica pa je, da v zgodovini našega parlamenta tak precedenčni slučaj še obstoji. Omejimo se danes na to ugotovitev in ne izrekamo o tem postopanju nobene sodbe, čeprav nam sili pod pero. Upanje pa je, da se zadeva Grafenauerjevega mandata na ta ali drugi način reši — povoljno.

× × ×

Izjava ministrskega predsednika v ustavnem odseku.

Dunaj, 14. julija.

V današnji seji ustavnega odseka je podal ministrski predsednik pl. Seidler izjavo, ki v njej pravi med drugim o stališču vlade napram ustavnim reformi sledeče:

Cela Avstrija čuti, da vse naše javno življenje boleha na konstrukcijski hibi ustavnega prava. Paragraf 19. državnega temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov govori o enakopravnosti vseh narodnosti. Do izvršitve te točke pa nikdar nismo mogli priti. Pota, ki naj bi nas bila dovedla do tega cilja, so se porazgubila v blodišču. In tu tiči predvsem vir vsega političnega gorja, ki smo ga morali prenašati zadnja desetletja in ki so mogla vzbujati mnenje, da je Avstrija znotraj boleha država. In vendar ve vsak misleč človek, da to ni res. Vse avstrijske narode veže med seboj skupna vez nad vse ljubljene dinastije in pa stoletna skupnost vseh življenjskih pogojev, in sicer ne le na zunaj, marveč tudi na znotraj. Moramo rešiti vprašanje, kako odstraniti nasprotja, ki se pojavljajo vedno le zato, ker ustava, naj si bo splošno še tako lepa, ne računa dovolj s specifično posebnostjo te države, sestavljene iz raznih narodnosti.

V smislu prestolnega govora poskusimo rešiti to vprašanje na novi način. Gre tu za veliko delo. Prepričan sem, da je to delo mogoče izvršiti. Na čisto ustavni način, iz lastne moči naj bi ljudsko zastopstvo inauguriralo ustavne oblike, ki naj narodom omogočajo mirno med seboj živeti. Če se to posreči, bo Avstrija zadočila zdravo politično življenje, in sicer na način, ki na eni strani odgovarja posebnostim naše domovine, na drugi strani pa izključuje — samoposebi umevno popolnoma nedopustna — vmešavanja v odrske razmere ter se ne dotika razmerja med obema državama monarhije.

Nastane vprašanje, čemu treba reforme ravno sedaj. Odgovorjam, da razmere že dolgo časa silijo k rešitvi in da v tej zadevi pač ni mogoče govoriti »prezgodaj«. Predvsem naj pa povdarjam tu gospodarsko-politični moment. Tekom vojske je treba rešiti velike gospodarske naloge, še večje v prehodni dobi in največje nastanejo v dobi mirnega gospodarstva, ko bo šlo za to, da svoje narodno gospodarstvo na novo zgradimo in napremo vse sile, da popravimo težke škode strašne vojske, marveč da tudi dvignemo kulturo in gospodarstvo. In sedaj vprašam: Naj li tudi v tem času vsako produktivnost onemogoča okolnost, da narodno vprašanje pri nas ni našlo zadovoljive rešitve? Menim, da mora vsak patrijot priznati, da je pogled v tak razvoj stvari grozen.

Vlada ne zahteva od parlamenta ničesar v tem oziru. Izberite si katerikoli obliko. Vladi je ona najljubša, ki obeta najgostejši uspeh. Naj ta tako potrebna evolucija izraste popolnoma sama iz parlamenta.

Na ta način boste — bolj učinkovito ko bi mogle to vršiti vladne ali strankarske izjave — dokazali z dejanjem, da v Avstriji ni zatiranih narodov in ne volje, jih zatirati ter da naj bo vsakemu narodu dano pravo samoodločbe pri upoštevanju

državne enotnosti. Na ta način bo vzeta sovražnemu inozemstvu vsaka pretveza, vtikati se v notranje razmere, ki jih lahko sami uredimo. Dokazali bode, da avstrijski narodi, ki znajo braniti očetovo domovje z neodoljivo silo in odločnostjo, imajo tudi lastnost, na tleh drage domovine zgraditi gotove temelje za uspešni razvoj mirne bodočnosti.

S tem delujete v okviru vojnih smotrov, ki jih skušamo doseči s svojimi zavazniki in ki smo jih že javno označili; obenem pa oni smoter, ki se zanj Avstrija v tem strašnem boju predvsem bori: za nedotakljivo sveto pravo svojih narodov, odločati svojo notranjo usodo v svobodi.

Na tak način bo to delo, ki služi notranjemu miru, obenem važen korak na potu k častnemu zunanjemu miru, ki naj traja rodove; k miru, ki ga hočemo na podlagi pravičnosti, zmernosti, spravljivosti, skupnosti vseh kulturnih narodov in enotnega prizadevanja, odstraniti one razmere, ki so povzročile svetovno vojsko. Vsi želimo iz srca takega miru. Doslej pa smo odločeni trdno vztrajati v fronti in v zadledju.

Za Seidlerjem, ki je na koncu jasno povedal idejo sprave in spravljivosti med narodi, ki edina omogoča trajen mir, je hotel govoriti Marckhl, znani nemški nacionalni hujskač. Imel je pripravljen eno uro dolg govor proti slovanskim zahtevam. Predsednik, ki je Nemec, je pravočasno bil opozorjen na Markhlove načrte ter je takoj za Seidlerjem zaključil sejo.

Deputacija kmečkih poslancev pri poljedelskem ministru.

Za vinogradnike.

Dunaj, 14. julija.

Danes se je pod vodstvom poslanca Mayerja, predsednika nižjeavstrijskega vinorejskega društva, zglasila pri poljedelskem ministru Ertlu deputacija poslancev iz vinorodnih krajev.

Goriško je zastopal poslanec Fon, Kranjsko dr. Pogačnik, Štajersko Roškar, Dalmacijo in Istro dr. Laginja.

Deputacija je prosila poljedelskega ministra, naj zastavi ves svoj vpliv, da bodo letos vinogradniki dobili pravočasno in zadostno množino sladkorja v svrhu naprave domačega vina.

Upanje je, da se bo množina sladkorja zvišala, ker so znanstveniki dognali, da se da tako vino prav okusno pripraviti s surovim sladkorjem, ki ga je več na razpolago kot čistega.

Nabava sladkorja se prične najprvo za južne dežele, kjer bodo seveda imeli tudi prej trgatve ko gori na severu.

Jugoslovanski zastopniki v ustavnem odseku.

V ustavnem odseku zastopajo sedaj »Jugoslovanski klub« dr. Korošec, dr. Krek in dr. Rybač.

Zastopnika Bosne in Hercegovine v Jugoslovanskem klubu.

Dunaj, 14. julija.

Kakor smo že poročali, sta došla na povabilo »Jugoslovanskega kluba« danes na posvet dr. Sunarić in dr. Dimović, zastopnika Bosne in Hercegovine.

Prvi je zastopnik Hrvatov-katolikov, drugi pravoslavni.

V teku razgovora so se poudarjale in pretresavale tudi politične in gospodarske razmere v Hercegovini.

Poslanec Spinčić za naše narodne pravice v Istri.

Dunaj, 14. julija.

V današnji seji poslanske zbornice je stavil poslanec Spinčić interpelacijo v zadevi vporabe italijanskega jezika v Istri pri vojaških in civilnih oblastih. Upozarja, da se v vseh vojnih šolah in drugih javnih zavodih uporablja italijanščina kot službeni jezik. Še celo hrvatski mornariški novinci morajo prisegati v italijanskem jeziku. V drugi interpelaciji se dotakne Spinčić jezikovnega vprašanja pri navtičnih šolah v Istri in na Malem Lošinju.

Jugoslovanski klub za naše železničarje.

Za naše železničarje se je bil krepko potegnil Jugoslovanski klub pri prejšnjem ministru in tudi pri sedanjem voditelju zstran političnih persekucij. Zdaj se je obrnil tudi na ministrskega predsednika samega, ki naj poskrbi, da se vsi železniški uradniki, poduradniki, delavci, ki so bili premeščeni iz političnih razlogov, vrnejo na svoja prejšnja mesta in da se v vsakem pogledu restituirajo.

Poslanec Jarc poročevalec v odseku za prehrano.

Dunaj, 15. julija.

Odsek za ljudsko prehrano je danes razdelil referate. Poročevalec za žito, setev, želez in razdelitev bosta poslanca Jarc (Jugoslovanski klub) in dr. Renner (nemški socialist).

Govor poslanca Evgena Jarca v zbornici dne 10. julija l. l.

»Visoka zbornica! Izkušnje, katere imamo v teh treh vojnih letih z vojaškim in birokratičnim gospodarstvom — nočem reči z državnim socializmom, ker s tem bi profaniral besedo socializem — so take, da ne more nihče izmed nas z navdušenjem in prepričanjem glasovati za ta pooblastilni zakon. Če pa to vkljub temu storimo, so za nas merodajni ustavni oziri. Seveda storimo to z omejitvijo in bomo dovolili zbornici pooblastilo samo za dobo štirih mesecev.

Če pregledamo razporeditev, ki je nastala vsled tega vojnega gospodarstva pri konsumentu in producentu, kaj vidimo?

Pri političnem uradništvu, pri upravnih organih vidimo orgije samopoveljevanja. Pod grofom Stürgkhom je bila centralna vlada na Dunaju žarišče omejenega absolutizma. Kronovine so razpadle v vilajete in okrajna glavarstva so postala pašaliki. Konsument je postal poizkusno sredstvo za razne nadomestke in producent poseben predmet kazenske zakonodaje. To je psihološka modrost, to uspehi vsega vojnega gospodarstva, kot je nastalo v duši ljudstva, to je tudi stališče, s katerega zre danes ljudstvo na vojno gospodarstvo, ga presoja in pobija.

Kmeta so oblekli v prisilni jopič. Uvedli so poletni čas, kot bi hoteli prisiliti krave, kedaj naj dajejo mleko, kot da se ne bi že od pamtveka kmet ravnal po stanju solnca (Poročevalec dr. Freißler: prištedili smo v mestu premog). Cenjeni gospod poročevalec, stvar bi se dala tudi drugače urediti, če bi se čisto mirno predručali delavni čas v tovarnah, vozni red na železnicah. Sploh so uvedli prisilno gospodarstvo naredb.

Prepoved klanja telet je povzročila, da je izginila iz naših hlevov plemenska živina, ostalo je le število suhe živali. Promet z živino je urejen samo v interesu komisijonarjev in central, ki dobivajo bajne provizije. To vse se je zgodilo, ker je bilo javno mnenje prisiljeno k molku. Juvenal je vstvaril besedo, ki se da dobro uporabiti za našo cenzuro: »Dat veniam corvis, vexat censura columbas«. — »Cenzura« le golobe trpinči, vrane pa pusti pri miru. Vojne hijene, fizične in moralne, vojni hujskači so živili vedno polno svobodo, nedolžno jagnje, producent in konsument, sta morala molčati. Patrijotične eksercicije so bile v cvetju, odredbe, sveti, po kaki poti naj pride ljudstvo do večjega koščka kruha, so bile konfiscirane. Vsled teh razmer je tudi slika dobila drugo lice, katero si je vstvaril konsument o kmetu. Nekdaj je bil kmet v očeh meščanov največji trpin, danes pa velja o njem mnenje, da je noč in dan le beli kruh.

Toda če hočemo res razumeti vojno gospodarstvo, moramo upoštevati eno dejstvo, namreč: v največji meri slabo vojaško gospodarstvo. Vojaško gospodarstvo se je razvilo kot država v državi in ker je trajalo to vojaško gospodarstvo tri leta brez kontrole, smo prišli do težkih posledic nestvora agentov. Dalje pomanjkanje organizacije, vsled česar so se živila večkrat pokvarila. Naše kmetijstvo se ni moglo udeleževati dobav. Treba je bilo posredovanja agentov. Kako je pa s konji? Na Dunaju imamo konjske dirke, častniki v zaledju se vozijo z damami v dvovprežnih kočijah, kmetu pa se vzame zadnji konj, a vkljub temu se ga sili, da naprej obdeluje polje in dela. Velika industrija je imela povsod pretnost.

Istrskega kmeta so odirali pri vinu. Rekvirirali so mu vino in še to, kar so mu doma pustili za lastno vporabo, kar si je od svojih ušt pritrgal, da zamenja za kruh in moko, so mu odvzeli.

To je brezsrčnost militarizma. To so dejstva, to so razmere, ki so se vsesale za vse veke v kmečko dušo.

Poleg tega premoč Ogrske. Ogrski kmet ima višje cene, treba mu je dajati manj živine. Dalmacija strada in umira, Hrvatska pa, h kateri spada po zgodovini in naravi, pa izvaja tisoče vagonov žita. Kakor vse prebivalstvo občuti konečno vendar tudi vlada: Tako ne sme več naprej. Minister Höfer je pojasnil podrobnosti eno pa — in to glavno — pozabil: Treba je storiti vse, da zviša množino kmečkih pridelkov.

Država je v težkem položaju. V miru je bilo dovolj kruha, ker nas je zakladala Galicija, ki sedaj ne prihaja v poštev. Položaj je treba preudariti resno, kmetu se ne sme delati krivice. Kmet ni igrača. Navazan je na grudo, na naravo, na stare navade. V tem tiči njegova moč. Kdor mu to razdere, ga vznemiri opravičeno. Vojska je najhujše zadela kmeta. Že pred vojsko je število delavnega ljudstva po kmetih padalo od leta do leta. Ob začetku vojske so bili oproščeni uradniki, trgovci, industriji itd., kmetje ne. Šele ko se je oglašil glad, se je vojaštvo spomnilo, da rabi kmetovih žuljev, če se hoče vojskovati. Kmečki pridelak je bil že v miru na leto več vreden kakor kar je na leto ustvarila velika industrija. (Pritrdjevanje.) Po vojski bo

Naročite „Slovenca.“

kmečko delo še važnejše. Zdrav kmečki stan bo tudi tisti vir, iz katerega bodo črpali moč in zdravje drugi stanovi.

Kaj je treba storiti (Tako je)? Prva reč so **poštene cene**. Pred žetvijo smo, pred mlačvo. Kmet ne ve, kaj se mu bo plačalo, koliko pustilo za lastno rabo. Obdani s kitajskim zidom ne vidimo, kako dela ententa. Svetovna cena pšenice je nad 100 K, nam pa obetajo 34 K, kot je bila lanska cena. Na Francoskem je določena cena s 50 franki, za vsak stot, ki je doma pridelan, dobi kmet povrh še premijo 7 frankov. Če kmet obdela na Francoskem doslej neobdelan svet, dobi premijo 20 frankov za hektar. A za sejanje lanu dobi 60 frankov za hektar. Italija je znatno zvišala maksimalne cene za žito. Angleška je postavila posebno komisijo, ki je prišla do prepričanja, da je ureditev sedanjih in bodočih cen za preživljanje prebivalstva izredne važnosti.

Lord George je stavil v zbornici predlogo, v kateri določa ceno žitu za leto 1917 s 60 šilingi, ki se bo polagoma znižala, tako da bo znašala v letu 1920 do 1922 45 šilingov pri toni. Lord George vpoštevata tudi delavce. Najmanjši tedenski zaslužek znaša v Angliji 25 šilingov.

Povrh draginja moke! V miru je znašala razlika med ceno žita in moke 12 do 37%, danes znaša 77 do 250 odstotkov. Kdo odira torej? Ne kmet, ampak centrale! Kmetu, ki nima prilike, da bi užival meso, se ne pusti dovolj zanj, za živino in za seme. Na Ogrskem je ta stvar natančno urejena, pri nas je vse brez cilja in brez reda. Kmet je naravnost prisiljen, da mora žito skrivati.

Tehnični napredek kmetijstva je pri nas težko mogoč med vojsko. Skrbelo naj bi se vsaj kakor v Nemčiji za umetna gnojila in za ureditev oskrbe s semeni, da ne bo stal sedaj od setvi 1 kg repnega semena — 40 K.

Kot zastopniki kmeta moramo že danes staviti zahtevo, namreč da je treba izboljšati gospodarski položaj našega kmeta. Vojna nam mora prinesiti splošno agrarno reformo.

Leto 1848 je oprostilo kmeta od fevdalnega gospoda. Dobili smo politično občino, toda nismo dobili ustave zemlje. Skupna posest v Avstriji znaša tri milijone hektarjev, to je 14 odstotkov celokupnega ozemlja. Služnostna pravica tudi ni še urejena. Uspeh agrarnih operacij je zelo malenkosten. Na Kranjskem smo izvedli do leta 1914 632 delitev, ki so se raztezale na 43.000 hektarjev. Toda te delitve niso kmetu nič koristile. — Posestva so razbita v parcele. Treba jih bo zložiti v gospodarske celote in izboljšati. Zavarovanje se mora poddržati, prekupovanje posestev se mora odpraviti. Grof Clam-Martinic je pokupil sam na Zgornjem Avstrijskem, ko je bil še poljedelski minister, 40 posestev. (Ogorčenje.) To je žalostno poglavje alpskih dežel.

Urediti se mora kmečko dedno pravo in zemljiški davek. Posestvo, ki ga kmet obdeluje in ima ljudstvo vsled tega več hrane, naj bo manj obdavčeno, kakor veleposestva, ki se naj, če ne store ničesar za ljudsko prehrano, razlaste in razdele med invalide. (Pritrjevanje in ploskanje.)

Friderik Veliki je dejal, ko je končala sedemletna vojna: Čaka nas nepregledno morje dela. Gospoda! Tudi nas v tej zbornici čaka, če bomo hoteli ozdraviti vse rane, katere je vsekala vojna kmečkemu stanu in vsem slojem, nepregledno morje dela. Toda to delo bomo le tedaj izvršili, če bomo rešili vsa druga vprašanja, ki nas ovirajo.

Jugoslovani smo predvsem kmečko ljudstvo. Vojna ni vsekala nobenemu narodu tako težkih ran, kakor ravno jugoslovanskemu kmetu. Krvavel je v največji meri, moral je zapustiti obširno ozemlje in sedaj životari povečini v taboriščih. Ta vojna je pri nas napravila veliko opustošenje. Toda imamo trdno upanje, da bomo škodo zopet popravili in da bomo pomagali tudi pri obnovitvi države, če nam bo država omogočila, da vporabimo vse sile. Če nam bo država to nudila, kar naše ljudstvo s svojo državno zvestobo, s svojo delavnostjo, s svojo nadarjenostjo vpolni meri zasluži: svobodno ljudstvo hočemo biti v tej državi med svobodnimi narodi! (Živahno odobravanje in ploskanje.)

Velika angleška bojna ladja zletela v zrak.

London, 13. julija. (Kor. ur.) Reuter: Bojna ladja velikanka Venguard je zletela ponoči na 19. junija, ko je bila zasidrana, v zrak in se je takoj potopila. Vzrok: eksplozija. Rešena sta bila le 2 moža in 1 častnik, ki je pa umrl. Med razstrelbo se 97 mož ni nahajalo na ladji.

Novi mož v Nemčiji.

meščanski kancler v Nemčiji. — Viljemovo pismo pl. Bethmann-Hollwegu.

Berlin, 14. (K. u.) Wolff poroča: Posebna izdaja »Reichsanzeigerja« razglasa:

Njegovo Veličanstvo cesar je blagovolil dovoliti, da je na svojo prošnjo odstopil državni kancler, predsednik državnega ministrstva in minister zunanjih zadev dr. pl. Bethmann-Hollweg, kateremu je podelil zvezdo velikega komtura kraljevskega hišnega reda Hohenzollernzev; za državnega kanclerja, predsednika državnega ministrstva in za ministra zunanjih zadev je pa imenovan državni podtajnik, pravi tajni svetnik dr. Michaelis.

Dalje se je izdalo sledeče cesarjevo lastnoročno pismo:

Moj ljubi pl. Bethmann-Hollweg!

S težkim srcem sem se odločil, da ugodim Vaši prošnji za odvezo Vaših mest kot državnega kanclerja, predsednika državnega ministrstva in minister zunanjih zadev z odlokom, izdanim danes. Celih osem let ste vodili te odgovornosti polne najvišje urade državne službe z zgledno zvestobo in posvetili svojo odlično moč in osebnost službi cesarju in državi, kralju in domovini.

V najtežavnejšem času, ki obtežuje nemške dežele in narode, ko je šlo za odločbe odločilne važnosti za obstoj in bodočnost domovine, ste mi s svetom in z dejanjem stali neutrudljivo na strani. Srce mi velevala, da se Vam za vse Vaše zvesto delo najtoplejše zahvaljujem. Kot viden znak svoje hvaležnosti in posebnega spoštovanja Vam podeljujem zvezdo velikih komturjev našega hišnega reda Hohenzollernceve in Vam v prigribu pošiljam njegove znake.

Z najtoplejšimi željami blagoslova ostanem Vam vedno naklonjeni cesar in kralj

Viljem, I. R.

Berlin, dne 14. julija 1917.

Odslovitev pl. Bethmanna Hollwega.

Berlin, 15. julija. (K. u.) Cesar Viljem je sprejel danes dopoldne v poslovnici audienci bivšega kanclerja pl. Bethmanna Hollwega; za njim ga je zaslila cesarica.

Novi mož.

Berlin, 14. julija. (Kor. ur.) Wolff javlja: Trdi se, da je naprošeni odpust državnemu kanclerju dr. pl. Bethmann-Hollwegu z njegovih mest dovoljen, za njegovega naslednika je imenovan dosedanj državni podtajnik pruskega finančnega ministrstva in državni komisar prehranjevalnih vprašanj dr. Michaelis. Uradnega poročila še ni.

Berlin, 14. julija. (Kor. ur.) »Berliner Zeitung am Mittag« poroča, da bo imenovan za naslednika državnega tajnika zunanjih zadev Zimmermanna poslanik v Kodanju grof Brocksdorff-Rantzau, nekdanji veleposlaniški svetnik na Dunaju in generalni konzul v Budimpešti.

Berlin, 14. Dr. Jurij Michaelis, Bethmannov naslednik, je v 60. letu; dozdej je služil kot tajni višji finančni svetnik, državni podtajnik in državni komisar glede na vprašanje prehrane. V državno službo je vstopil leta 1879., šel je leta 1885. kot docent na šolo nemške pravne in državne vede v Tokio; leta 1889. je zopet vstopil v prusko pravosodno službo. Imenovan je bil leta 1891. za državnega pravnika, leta 1892. je postal vladni svetnik, l. 1894. višji vladni svetovalec in dirigent oddelka cerkvenih in šolskih zadev, 1902. višji predsednik v Vratislavi, 1905. tajni višji vladni svetnik. Od leta 1909. je bil državni podtajnik. V vojski so mu poverili važno odgovorno mesto prehrane.

Dr. Michaelis je šesti kancler v Nemčiji. Prvi je bil Bismarck (1871 do 1890), drugi general Caprivi (1890 do 1894), tretji knez Hlödovik Hohenlohe (1894 do 1900), četrti knez Bülow (1900 do 1909). 14. julija 1909 je bil imenovan za petega nemškega državnega kanclerja pl. Bethmann-Hollweg, ki je torej uradovao ravno osem let.

Profesor dr. Julij Wolff, ki novega moža prav dobro pozna, pravi, da je dr. Michaelis zelo odločen in samostojen mož, ki hitro prodre v jedro vsaki stvari. Živi skromno in je globoko veren protestant. Njegova žena je skromna. Rodbino ima veliko: šest otrok. En sin, ki je šel prostovoljno na vojsko, je padel.

Dr. Michaelis je kot ravnatelj prehrane nastopal zelo odločno.

Imenovan je bil novi kancler, kakor pravijo, po vplivu velikih tvorničarjev in ne sporazumno s strankami, kar demokratično časopisje v Nemčiji že zdaj graja, dasi seveda vse pričakuje, kakšno stališče da bo novi mož zavzel.

Program novega kanclerja.

Berlin, 14. julija. (Kor. ur.) »Lokalanzeiger« objavlja s strani, ki stoji blizu novemu državnemu kanclerju, o vladnem programu. Ni potrebno naglašati, da se bomo trdno držali v vročinah svetovne vojske preizkušene zvezne politike.

Prve besede novega nemškega kanclerja.

Berlin, 14. Cesar Viljem je imenoval za kanclerja dr. Michaelisa na Bethmann-Hollwegov predlog. Dostopen je novi kancler liberalnim, modernim idejam. Poslanec pripoveduje, da so bile prve dr. Michaelisove programatične besede kot kancler-

ja tele: Smoter moje politike je, da pospešujem notranjo strnjenoost nemškega naroda, da ojačim s krepko odločnostjo nemško združevalno voljo in da se držim zvezne politike, ki se je obnesla. O notranji politiki se še ni izjavil, a sodijo, da je naklonjen demokratiziranju države.

Časopisje o prvem meščanskem kanclerju.

Berlin, 14. julija. (K. u.) Časopisje simpatično pozdravlja novega državnega kanclerja, prvega meščanskega kanclerja, odkar obstoja nemška država.

Novi kancler in stranke.

Berlin, 14. julija. (Kor. ur.) Wolff poroča: Danes so se na iniciativo kanclerja dr. Michaelisa nadaljevali razgovori z voditelji strank, ki sta jih pričela včeraj maršal Hindenburg in general Ludendorff. V navzočnosti kanclerja so se razgovarjali pri državnem tajniku notranjih stvari zastopniki centra, napredne ljudske stranke in socialnih demokratov. Jutri so napovedani posveti z ostalimi strankami.

Nemški cesarjevič zopet odpotoval na bojišče.

Berlin, 14. (K. u.) Wolff: Nemški cesarjevič je v minuli noči odpotoval na zahodno bojišče.

Hindenburg v Berlinu.

Berlin, 14. Ko je zapustil Hindenburg poslopje generalnega štaba, so ga viharo pozdravljali. Veliko jih je klicalo: »Dober mir, ekselencia!«

Posveti z nemškimi strankami.

Berlin, 15. julija. (K. u.) Pri državnem tajniku notranjih stvari so se v navzočnosti državnega kanclerja posvetovali z zastopniki konservativcev, narodnih liberalcev in nemške frakcije. Posvetov sta se udeležila tudi maršal Hindenburg in general Ludendorff.

Novi tok v Nemčiji.

Berlin, 14. Od Bismarkovih časov sem je bil nemški državni zbor navajen, da vodstva zunanje politike nemške države ni zaviral in da mu ni predpisoval smeri. Tako je šlo, dokler ni voz običal, dokler niso izprevideli, da se mora zunanja politika najstrožje nadzorovati. Odkrili so velike napake; govorilo se je zato v zadnji seji državnega zbora v odseku za zunanje stvari nenavadno ostro, ker se je veliko napak storilo, ne da bi bili zanje znali vodilni ministri.

Pogibelj stare Pruske.

Berlin, 14. Agrarna »Deutsche Tageszeitung« piše pod nadpisom: Pogibelj stare Pruske! glede na prusko volilno preosnovko: Zakaj toliko žrtve državnih vrednot, monarhistične moči in sile? Če bi vsaj zagotovile zmagalo! Dejansko se pa potiska vlada na tir miru in odpovedi, ki bo uničil bodočnost Nemčije in nemško monarhijo. Previsoke se nam zde žrtve za Erzberger-Scheidemannov predlog, ki nas vodijo tja, kamor nas hoče privedi sovražnik.

Lipso, 14. »Leipziger Neueste Nachrichten« pravijo o dogodkih v Berlinu, da gre za krizo živcev. Izvajajo: V Berlinu so izgubili glavo, država je mirna, a povoda ni, da bi lahkomisljeno presojali dogodke. Če se izgubi glava, se to nalez, če bo sramotno stanje še dolgo trajalo, posledice ne izostanejo. Pravicoljubnost nam zapoveduje priznati, da ni samo državni zbor predstavljal vloge, ki ni posebno zgledna. V Berlinu se je v splošni krizi živcev zrušil cel sistem neodkritosti. Zaupnice in zaupnice je izražala večina državnega zbora kanclerju — a mu le ni zaupala, kakor se je zdaj pokazalo. Državni kancler je rad sprejemal hinavske zaupnice; vsako pošteno politiko je pa proglasal skoraj za veleizdajalstvo; njegovi oprede so pa s poleni bili po njej. Taka zgradba se je morala sramotno zrušiti, kar se je zgodilo. Če se bodo razvaline temeljito popravile in če bo dobila svobodna beseda zopet pošteno mesto, bomo lahko zadovoljni z uspehom.

Darovi za »Pripraviški dom«.

(XXXVI. izkaz.)

Darovali so: Po 20 K: Oblak Anton, dr. Mat. Lavrenčič; 18 K 80 vin. Čebašek Jakob; 15 K dr. J. Marinko; po 10 K: Viddergar Janez, Tavrčar Janez, Lavtizar J., Zupan Šimen, Kušar Fr., Lavrenčič Ivan, dr. Gr. Pečjak, Zbašnik Fr., Kalan Andr., dr. Al. Ušeničnik; 9 K Mlakar Janko; 8 K Debevec Iv.; 10 K Nadrah 7 K; 650 K Saje Mih., po 6 K Krek Fr., Hiersche Fr., dr. J. Demšar; po 5 K Pešec Fr., Stazinski Nik., Premrl St., Kete Ivan, Gorše Mart.; 4 K 80 vin. Šinkovec Avg.; 4 K 60 vin. Jamnik Anton; po 4 K Sitar Val., Čadež Ant., Gerzin Mat., Lovšin Anton, Zorko Fr., Črnivec Anton, Knific Jož., Pavlin Jernej, Dolinar Fr., Šašel Ivan, Potokar Jož., Rajčević Fr.; po 3 K Tavrčar Matej, Pfajfar Ivan, Čadež Vikt.; po 2 K so darovali: Orehek Andr., Tavrčar Mih., Soukup Ivan, Sever Fr., dr. Ferd. Čekal, dr. Mih. Opeka, Koprivec Peter, Zaplotnik Ign., Neimenovani, Verbas Anton, Pavlovič Jak., dr. Jan. Svetina, Ferjančič Fr., dr. Fr. Perné, Strajhar Iv., Steska Viktor, Barle Janko, Ržian Jan.

Jemec Anton, Žnidaršič Anton, Zelnik Jož., Arko Mih., Križaj Nik., Zorec Fr., Anžič Jož., Dejak Henrik, Mihelčič Ivan, Dobnikar Jan., Magajna Andrej, Poljšak Anton, Vidmar Fr., Pfajfar Anton, Selih Jur., Vrhovec Fr., Bernik Val., Nemec Anton, Štrkelj Ivan, Jarc Martin, Abram Ivan, Rihar Mat., Golmajer Jos., dr. J. E. Krek, dr. V. Gregorič, Erker Jož., Janež Dom., Zabret Fr., Kummer Al., Mervec Janez, Neimenovan mladinojlob 2000 K. — Prelepa hvala vsem p. n. dobrotnikom! Bog bodi plačnik!

Odločilna bitka za Rusijo.

Iz Stockholma poročajo: Glasom petrograjskih poročil ima biti bitka v Galiciji odločilna za Rusijo. Na fronti stoji blizu poldrug milijon Rusov.

Dunajski voj. strokovnjaki so 14. t. m. pisali: General Kornilov, poveljnik ruske armade, ki nastopa med Dnjestrom in Karpatih, naše postojanke pri Lomnici še ni napadel. Pri izlivu Lomnice in na obeh straneh Kaluša so se le malo borili. Ruse pač zavira težavno ozemlje, slabe ceste in ker je težko dovajati strelivo in živila. V bodočih dneh se bo šele pokazalo, kaj da Rusi nameravajo. Sodi se pa, da premeščajo Rusi čete. Pri Stanislavovu niso toliko napredovali, kolikor so pričakovali; del naše fronte se je nekoliko umaknil, a zvez sosednima odsekoma severno Dnjestra in v Karpatih niso prebili.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 14. julija. Uradno:

Južno Kaluša se je razvilo včeraj več bojev; položaj se ni izpremenil. — eSverno Dnjestra in na več točkah gališke bojne črte in v Voliniji so s topovi na obeh straneh močno streljali.

Dunaj, 15. julija. Uradno:

V Rumuniji in v Karpatih so na obeh straneh s topovi živahneje streljali. Na bojni črti pri Lomnici južno Kaluša je sovražnik večkrat napadel. Naše čete so ga povsod vrgle. Med Dnjestrom in Pripiatjem so se le malo bojevali.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. julija. Veliki glavni stan.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri Dvini in pri Smorgonu so se živahno borili dalje. V vzhodni Galiciji so živahno streljali v odseku pri Brzezanih. Boje je ovirala tudi južno Dnjestra ploha; le južno Kaluša so se razvili krajini sunki. — Pri ostalih armadah in na macedonskem bojišču se položaj ni izpremenil.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 14. julija zvečer. Veliki glavni stan:

Na vzhodu je deževalo, borili se zato niso veliko.

Tudi južno Dnjestra le ruski delni napadi, katere smo odbili.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. julija. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Kljub neugodnemu vremenu so se pri Dvini in pri Smorgonu živahno bojevali. V vzhodni Galiciji so le v omejenih odsekih močnejše streljali. Južno Dnjestra so napadli Rusi na več mestih pri Kalušu. Povsod smo jih odbili.

Na bojni črti generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa in na oni maršala pl. Mackensena se opaža močnejše streljanje.

Podrobno poročilo o bojih v vzhodni Galiciji.

Dunaj, 15. (K. u.) Vojni tiskovni stan: V vzhodni Galiciji neprestano dežuje. Pota so zelo trpela. Reka Dnejsr narasča. Seveda so zato sovražne napadalne operacije izredno otežkočene. Rus je zaman poizkušal, da bi razširil svoj uspeh, ki ga je bil dosegel, ker je vzel Kalu. Na hrabrosti avstrijskih čet se je zrušilo tudi njegovo stremenje, da bi napredoval med Kalušem in Karpatih. Zrušil se je v našem ognju sovražni napad na Jasen in na višine vzhodno od tam. Sovražnik je napadel tudi brez uspeha dvakrat na obeh straneh ceste proti Lodzjaniju. Le pri Landstrevu, kjer se nahajajo naše črte še vzhodno Lomnice, je vdrl v nje. S protisunkom smo ga vrgli.

Koliko je stala Ruse vas Koniuchy.

Lvov, 14. »Novo Vreme« poroča: V 36urnem boju za vas Koniuchy, katerega so se udeležili 6., 41. in 49. zbor ruske armade, je padlo, oziroma je bilo ranjenih sedem ruskih generalov in 16 polkovnikov, 6. zbor je bil skoraj popolnoma uničen.

Kerenski predsednik ruske republike.

»Mewyork Herald« poroča: Vodilni krogi sporazuma sodijo, da bo priljubljeni Kerenski na ustavodajalni dumi izvoljen za predsednika ruske republike. Z druge strani se poroča, da namerava Kerenski odstopiti in se umakniti v zasebno življenje.

Rusko uradno poročilo.

12. julija. Tekom včerajšnjega dneva se je razvoj operacij ob Dnjestrju in Lomnici nadaljeval. Po trdovratnem krvavem boju smo sovražnika pregnali iz mesta Kaluz, katero so potem naše čete zasedle. Zahodno od Bogorodzanov na fronti Graburka-Rossulna-Krivič sovražnik našo ofenzivo zadržuje.

Boj za samostojnost Finske.

Stockholm, 14. »Soykholm« Tidning» poroča iz Haparande: V Torneo se poroča, da je finski deželni zbor danes razglasil samostojnost Finske.

Petrograd, 14. (K. u.) Agentura: Začasna vlada je v svoji seji z dne 13. t. m. sklenila, da zakonski načrt finskega deželnega zbora o novi ustavi ni sprejemljiv.

Helsingfors, 13. (K. u.) Agentura: Senator Tokoj je izjavil, da zahtevajo Finci, naj se takoj uvede samouprava Finske v notranjih zadevah, ki se mora mednarodno zagotoviti.

Stockholm, 15. julija. (K. u.) Finski list »Työmie« poroča: Finski deželni zbor je sklenil z veliko večino, da postane Finska samostojna. Izjavil je, da začasna vlada nima pravice Finski kaj zapovedovati. Senat in deželni zbor izvajata vladno oblast v deželi. Socialistični poslanec, urednik Mackeli, je v velikem govoru pozival finsko mladino, naj se oboroži, da nastopi proti morebitnim nasilstvom.

Petrograd, 15. julija. (K. u.) Agentura javlja iz Helsingfors: Tukajšnji merodajni krogi sodijo, da se bo v ponedeljek izvedlo v finskem deželnem zboru tretje branje zakonskega načrta o neodvisnosti Finske. Gotovo je, da bo zakonski načrt sprejet.

Ukrajinsko vprašanje.

Petrograd, 14. (K. u.) Agentura: Zunanji minister Tereščenko, poštni in brzojavni minister Toreteli in vojni minister Kerenski so naznanili začasni vladi, da so se uspešno pogajali z Ukrajinci. Podrobnosti bodo poročali ministri, ko se bodo vrnili v Petrograd.

Vojska z Italijo.**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 14. julija. Uradno: Na tirolski in na primorski bojni črti so zmerno streljali s topovi. — Štabni narednik Kiss je sestrelil pri Levico v zračnem boju svoje šesto italijansko letalo.

Načelnik generalnega štaba.

Dunaj, 15. julija. Uradno:

Nobenih posebnih dogodkov.

Načelnik generalnega štaba.

Italijansko uradno poročilo.

13. julija. Obojestranski artiljerijski streljaji včeraj znatno delovanje. Naša je razpršila na pohodu iz Piazze v Pedrazzo se nahajajoče sovražne kolone in vozove v Idrijski dolini. Ena naših bolnišnic v Prechieri je bila vkljub vidnemu znamenju Rdečega križa ponovno obstreljevana. V okolišju Siefja je naša drzna patrulja vdrla v sovražno postojanko in poglala sovražno posadko v beg. Južno Kostanjevice je uplenila naša patrulja dva možnarja v jarkih.

14. julija. Ponoči od 12. na 13. julija je oddelek alpincev presenetljivo napadel v visoki dolini Cia (Vanoj potok) sovražni prednji oddelek, ga razkropil in se vrnil z ujetniki in vojnim plenom. Boj s topovi je bil včeraj živahen med Adiškjo in Astiško dolino. Na ostalem delu boje črte so razkropile naše baterije premikanja sovražnih čet na Cima dieci v dolini Travignolo, v dolini Calmara, na Monte Zebio in na cesti iz Cepovana v Sveto Lucijo. Sovražne baterije so obstreljevale predvsem naše postojanke ob srednji Soči in na Krasu. Letalci so včeraj povsod živahno delovali. Vsi naši aparati so se vrnili v dobrem stanju. Sestrelili smo v zračnem boju med Miramarom in Trstom sovražno letalo.

15. julija. Med Gardskim jezerom in Leno di Vallarsa je odbil naš ogenj veliko sovražnih patrulj. Vzhodno Gorice smo odbili z ročnimi granatami oddelke, ki so se poizkušali približati našim postojankam na višini točke 126 pri Grčni. Topovski boj, ki je bil na celi bojni črti splošno zmeren, se je povišal do velike besnosti med Fajti hribom in Kostanjevico in na Vršiču. Letalci so zelo nastopali v Karniji in nad prvimi črtami julijske boje črte. Sovražno letalo smo sestrelili v zračnem boju; padlo je goreče vzhodno Kostanjevice na tla.

Italijani izpraznijo Epir.

Bern, 13. (K. u.) Solunska brzojavna agentura brzojavila iz Aten: Vojno ministrstvo je prepovedalo, da bi uvrstili prostovoljce v grško armado. Pričakuje se, da bodo Italijani izpraznili Epir.

Framasoni za razkosanje Avstrije.

Genf, 14. (K. u.) Poslanec Lebey, francoski poročevalec na pariškem shodu fra-

masonov, poroča v »Tempsu« o sklepu, kateri je vznevoljil Italijane. Pravi, da se glasi: Osvoboditev in združitve vseh danes po administrativni organizaciji države Habsburžanov zatiranih narodov s tistimi državami, ki jih bodo prizadeti narodi označili z ljudskim štetjem. Povzročili so sklep italijanski in srbski framazoni, sprejeli so ga na predlog Srbov. Dalje so na željo italijanskih framazonov sklenili, naj pripade Tridentinsko Italiji, ne da bi bil kdo ugovarjal. Lebey končno odklanja osebne napade nanj in pravi, da je že v treh ministrskih svetih pokazal, da simpatizira z Italijo.

Boji na zahodu.

Položaj na zahodnem bojišču so dunajski vojaški strokovnjaki 14. t. m. sledeče presojali: V Champagni so Francozi zelo živahni, na Flanderskem pa Angleži. Mogoče nameravajo zaposliti nemške čete.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 14. julija. Veliki glavni stan:

Vojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na obali so čisto prišli močno obstreljevati naše nove postojanke. Poroči so se trušili pri Lombartzyde angleški napadi v naši obrambi z velikimi izgubami za sovražnika. Tudi vzhodno in južno Yperna in v nekaterih odsekih boje črte pri Artois je bil boj s topovi živahen. V bojih na predpolju severozahodno St. Quatina smo ujeli več Angležev in Francozov.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Soissonsom in Reimsom so živahnejše streljali. V zahodni Champagni in na levem bregu Moze je divjal besen topovski ogenj, dokler se ni stemnilo. Poizvedovalne črte Francozov smo odbili na več točkah. Južno Bois Souline (severno Reimsa) so zasedle naše naskakovalne čete kose francoskih jarkov, ki so jih držale proti več protinapadom. — Južozahodno Somme Py je preprečil naš ogenj sovražni sunek, ki se je pripravljal. — V gozdu Avocourt so ujeli naši poizvedovalci več mož.

Bojna skupina vojvoda Alberta Virtemberžana.

Na lorenski ravani so s topovi močnejše kakor sicer streljali. Na zahodnem robu srednjih Vožezov so uspele lastne poizvedbe. — V zračnih bojih in z obrambnim ognjem smo uničili včeraj 21 sovražnih letal in 1 pritrjeni zrakoplov.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 14. julija zvečer. Veliki glavni stan:

Na zahodu so podnevi v zahodni Champagni živahno streljali.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. julija:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavarskega.

Na Flanderskem je bil topovski boj ob obali in med Boesinghe in Wytschaete zelo besen; pri Ypernu so se tudi ponoči borili. Pri Lensu in na obeh bregih Scarpe so od časa do časa močno streljali. S protisunkom smo vrgli angleške stotnike, ki so napadle pri Cavrelle, vzhodno Croisellesa in pri Bullecourtu.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na Chemin des Dames smo iztrgali sovražniku jugovzhodno Courteconna važne postojanke. Po osredotočenem ognju topov in metalcev min so vzeli z naskokom deli pešpolka »Generalfeldmaršal pl. Hindenburg« in drugih vzhodnih pruskih polkov in naskakovalni bataljon št. 7 francoske postojanke v širini 1500 in v globini 300 metrov. Sovražnik se je besno branil; razvili so se za to trdovratni boji moža z možem. Naskakovalne smote smo povsod dosegli. Krvave izgube Francozov so težke. Dozdaj smo privedli nad 350 ujetnikov. Znatnega plena še nismo prešteli. — V zahodni Champagni so po štiridnevem najtežjem topniškem ognju sinoči ob 9. uri Francozi napadli našo postojanko od južno Nauroy do jugozahodno Moronvillersa. Naval močnih sovražnih sil je naša hrabra pehota in ojačena obramba topništva bistveno razbila. Na »Visoki gori« in na »Gori Pöhl« so nastala po odbitem prvem napadu pri ponovljenem sovražnem napadu krajna napadalna mesta, v katerih so se zjutraj še borili. — Tudi na levem bregu Moze so napadli Francozi po bobnečem ognju na višini 304. Nikjer se ni posrečilo sovražniku, da bi bil dosegel naše jarke. Močni val se je zrušil v našem uničevalnem in zapiralnem ognju. Pri Vacherauville na vzhodnem bregu Moze je zadržalo naše topništvo napad, ki se je pripravljal.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 15. julija zvečer. Veliki glavni stan: Na zahodu so se zjutraj izjavili pri Lombartzyde sovražni napadi. V Cham-

pagni so ostali mali kosi jarkov v rokah Francozov.

Obstreljevanje Reimsa.

Berlin, 15. (K. u.) Uradno: Od 21. junija do 6. julija so dohnali naši letalci-opazovalci po fotografiranjih iz letal, da je streljalo v Reimsu in v predmestjih 44 sovražnih baterij; borili smo se z njimi z 8024 streli. Dalje smo obstreljevali opazovališča na dimnikih in metali motilni ogenj na izhode mesta. Ker smo dohnali, da so izgradili Reims načrtoma v omrežje baterij, to pravilno razsvetljuje francoske očitke o obstreljevanju Reimsa.

Francosko uradno poročilo.

11. julija, ob 3. uri popoldne. Severno Jouy, v okolici Sapiñeula in v Champagni precej živahen artiljerijski boj. Odbili smo dva presenetljiva napada na naše stražne postojanke. Sovražnik je pustil v naših rokah ujetnike. Na levem bregu Moze je ostala artiljerijska delavnost v odseku višine 304 zelo živahna. V Woivre so Nemci napadli naše postojanke severno Flirey. Po živahnem boju smo sovražnika popolnoma vrgli iz kosa strelskega jarka, katerega je bil zasedel. Z ostalih front ni kaj poročati.

11. julija, ponoči. Dan so označevala precej ljuta artiljerijska podjetja v okolici Pantheona, v raznih odsekih južno Moronvillersa in v smeri višine 304. Pehotnih podjetij ni bilo.

Belgijsko uradno poročilo.

Ponoči so Nemci nadaljevali z obstreljevanjem Furnesa. Danes običajna artiljerijska podjetja na celi fronti, posebno pred Dixmuide, Ramscappelle in Het Sas.

Francosko uradno poročilo.

13. julija ob 11. uri ponoči. Precej živahno artiljerijsko delovanje jugovzhodno od St. Quentin, južno od Filaina in posebno v smeri proti Royere. Tudi v Argonih in na obeh bregovih Moze je obojestranska artiljerijska delovala. Danes so Nemci Reims hudo obstreljevali. V mesto je padlo 1600 granat. V noči na 10. julija smo na naši fronti zbili deset nemških letal; 8 v zračnih bojih, 2 pa s strojnimi puškami. Osem nadaljnjih sovražnih letal je padlo za sovražnimi črtami težko poškodovanih na tla.

Belgijsko uradno poročilo.

Ponoči je sovražnik srdito obstreljeval Steenstraete in naperil močan ogenj proti zveznim črtam. Čez dan običajno delovanje artiljerije.

Angleško uradno poročilo.

11. julija. Po zelo krepkem 24urnem artiljerijskem obstreljevanju je izvedel sovražnik včeraj zvečer odločen napad na naše postojanke na fronti pri Nieuportu. Vsled osredotočenega topniškega ognja so bile utrbe v prodovinskem odseku blizu morja zasute, odsek sam pa odrezan, ker so bili razrušeni vsi mostovi čez reko Yser. Sovražnik je udril v naše postojanke na 1400 jardov dolgi in 600 jardov globoki fronti in prišel na desni breg Ysere v bližini morja. Pri Lombartzyde smo vrgli sovražnika, ki je bil začasno zasedel naše prednje postojanke, zopet nazaj v njegove jarke.

11. julija, zvečer. Skrajna ljutost sovražne artiljerije na fronti pri Nieuportu se je zmanjšala. Zjutraj je sovražnik napadel osrednje postojanke vzhodno Monchy-le-Preux na fronti 800 jardov. Posrečilo se mu je, da je nekatere neznatno nazaj potisnil. Sovražni poizkus rano zjutraj, da bi presenetil stražo severozahodno Lensa, je bil odbit. Neugodno vreme je do večera na obeh straneh omejevalo zračno delovanje. Ponoči smo vrgli bombe na dve sovražni letališči. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Napadi angleških letalcev na severno-zahodno Belgijo.

London, 14. (K. u.) Admiraliteta javlja: Mornariška zračna flota je napadla sledeče vojaške cilje: V Nieuwiniunstru letališče, v Ghistelles letališče, železniško križališče severno kolodvora Thourouta, v Brigge prekop, kjer se popravljajo ladje, dalje železniško križališče južno Ostende in pristanišče. Videlo se je splošno slabo, opazovali so se uspehi težko. Napadli so tudi Solvay delavnice v Zeebrügge in tam mošnje pomole. Vrgli so več ton bomb. Vsa letala so se vrnila nepoškodovana.

Angleški transportni parnik »Amadee« potopljen.

London, 14. (K. u.) Reuter: Admiraliteta poroča: Dne 27. junija je bil potopljen na Atlantskem oceanu angleški transportni parnik »Amadee«; vozil je le malo čet. Pogrešajo 6 vojakov, 1 popotnika in 4 moše posadke.

Pokret proti Poincareju.

Genf, 14. O možnosti krize v predsedstvu francoske republike se poroča: Na seji francoske zbornice minulo soboto je dolžil socialist Jaubert predsednika Poincareja, da je izšil na vojnem svetu v Compiegne ofenzivo v Champagni, ki je stala Francijo strašne žrtve, ne da bi bila kaj

koristila. V torek in v sredo dopoldne je zboroval v Elizeju ministrski svet, ki se je pa izpremenil v sredo v kabinetni svet, ker je Poincaré zapustil posvetovalnico in in so se ministri sami posvetovali dalje. Pariški listi pišejo, da je bil ministrski posvet posebno važen. Razpravljali je baje o krivdi ali nekrivdi Poincareja na apulski nesreči. O izidu se nič ne ve.

Poročila o miru.**Kerenski odstopi?**

Stockholm, 15. Kerenski se je izrazil, da je s tem, da je uvedel ofenzivo, izvršil svojo nalogo in da bo odstopil.

Bonar Law izstopil iz vojnega sveta.

Haag, 15. Bonar Law je izstopil iz vojnega sveta. Nadomestil ga bo Balfour.

Angleži o krizi v Nemčiji.

Haag, 14. »Daily News« pišejo o nemški krizi: Angleži ne pričakujemo preveč od krize. Nemški orel pač ne more leteti, a zrušena njegova moč še ni.

Pred predvečerom največjih dogodkov svetovne povestnice.

Curih, 13. (K. u.) Italijanska zbornica je odobrila predloge o pokritju primanjkljave več narodnih razstav in slavnosti od leta 1911. dalje. Poslanec Gasparotto je opozarjal, da se nahajamo morebiti na predvečer največjih dogodkov svetovne zgodovine. Vlada naj se posveti resno delu miru, posebno v korist vojakov, ki se bodo vračali domov. Ministrski predsednik Boselli je zagotavljal, da vlado prevečajo njegove misli.

Lugano, 14. (K. u.) Italijanski finančni minister Meda biva v Parizu. V »Petit Journalu« je izjavil, da nastopa za italijanski osvojevalni program, vojsko do zmage in za to, da se utrdijo vezi med Italijo in Francijo.

Mirovni pojavi.

Budimpešta, 14. Prelat dr. Gueswein, ki se je udeležil kot član izvršilnega odbora in osrednje organizacije trajnega miru posveta v Kristianiji, poroča: Posveta so se poleg skandinavskih držav udeležili le Ogrri, ki sem jih jaz zastopal in Avstrija, katero je zastopal profesor Lamasch. Glede na aneksije so na posvetu sklenili, da naj se pripadlost posameznih spornih ozemelj, če le mogoče, odloči z ljudskim štetjem. Organizacija se bo letošnje jesen v Haagu ali pa v Kodanju na novem posvetu pečala z vprašanji razsodišča, svobodne trgovine, kolonialne politike in parlamentarne nadzorstva zunanje politike.

Močna mirovna volja.

Stockholm, 14. (K. u.) V zasebnem razgovoru so izjavili ruski delegati, da Rusija zelo želi miru. Z ofenzivo so protestirali proti stremljenjem za poseben mir in jo izvedli glede na taktične ozire notranje in zunanje politike. Rusija bo zdaj lažje uplivala na vlade sporazuma v protimperialističnem smislu. Nevarnosti protirevolucije ni.

Mednarodni socialistični posvet.

Stockholm, 14. (K. u.) Na posvetu s petimi navzočimi ruskimi delegati so določili, da se bo sklical mednarodni posvet 15. avgusta. Zdej se mora še počakati, kakšno stališče da bodo zavzele oficijelne socialistične stranke v Franciji, Angliji in Italiji.

Stockholm, 14. (K. u.) Organizacijska pisarna mednarodnega socialističnega posveta vabi na mednarodni socialistični posvet v Stockholm dne 15. avgusta 1917. Začasen spored: Svetovna vojska in internacionala. 2. Mirovni program internacionalistov. 3. Sredstva, kako naj se ta program izvede in hitro konča vojska. Vabilo so podpisali delegati ruskega delavskega in vojaškega sveta in člani nizozemskega skandinavskega odbora.

Stockholm, 14. (K. u.) Avstrijski državni poslanec Daszynski se je pripeljal v Stockholm.

Španski kralj Alfonz o vojski.

Kodanj, 14. Madridski dopisnik lista »Daily Expres« je govoril s kraljem Alfonso, ki je rekel: Španska se ne bo vojskovala, razven če jo napadejo. Glede na zadnje izjave Lloyda Georgeja in Ribota je izključeno, da bi se ponudil za posredovalca. O javnem mnenju na Špankem je rekel, da se nahajajo Nemcem prijazni Španci, ki pa tudi sporazuma ne sovražijo. O disciplini armade je izključen vsak dvom. Vojska bo najbrže povsod izrazila demokratski pokret. Najbrže bo nasledovala vsaka bodoča vlada socialistične tendence, kakor si je izklesal državni socializem že pot v Angliji.

Madrid, 13. (K. u.) Nevtralni ženski odbor je izročil kralju album z nad 500.000 podpisov Špank, ki iskreno žele, naj ostane Španska nevtralna.

Razna poročila.**Schönerer zopet vitez.**

Iz političnih krogov se poroča, da se je Schönererju ob njegovi 75letnici zopet podelilo viteštvo.

Grško poslaništvo odpotovalo v Švico.
Dunaj, 15. (K. u.) Dosedanji grški poslanik Gryparis s svojim osebnim, grški generalni konzul v Budimpešti in uradniki konzulata: 18 oseb, so odpotovali 14. julija zvečer v Švico.

Sklicanje grške zbornice.
Atene, 13. julija. (K. u.) Vlada je predložila kralju odlok glede sklicanja majnika 1915 izvoljene zbornice.

Združene države zgrade 22.000 letal.
Washington, 14. julija. (K. u.) Zbornica reprezentantov je soglasno dovolila 640 milijonov dolarjev za zgradbo 22.000 letal.

Preosnove v Rumuniji.
Curih, 14. (K. u.) »Neuer Z. Ztg.« javlja iz Jassy: Na seji rumunske zbornice v Jašu so sklenili, da se mora judovsko vprašanje kmalu rešiti.

Umikanje v Perziji.
Bazel, 14. »Temps« poroča: Ruske čete so se morale umakniti iz Khanikina in iz Kasr Širin v notranjo Perzijo, ker je ruska armada popolnoma izgubila stik z angleško armado generala Mande. Rusi so se umaknili 11. julija že 50 kilometrov.

Ruski torpedni rušilci iz Vladivostoka v Lizboni.

Bern, 15. (K. u.) »Expres de Lyon« poroča: Skupina 4 ruskih torpednih rušilcev se je pripeljala iz Vladivostoka v Lizbono. — Pariški in lizbonski listi včeraj in danes niso došli.

Bolgari v vojni.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Solija, 13. julija. (K. u.) Generalni štab poroča: Macedonska fronta: Zelo živahno bojno delovanje na vsej fronti. V okolju Moglenice je bil slabšeji napad sovražnika odbit s krvavimi izgubami. Pri Nontu je naš ogenj razpršil oddelek sovražnika. Ob dolnji Strumi boji med sprednjimi oddelki. Pri Christian Kamili smo razgnali sovražne izvidne oddelke. — Rumunska fronta: Med Tulcejo in Mahmudijo pehotno in pičlo topovsko streljanje.

Dnevne novice.

Odlikovanja. Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo in z meči je dobil polkovni zdravnik 5. drag. p. dr. Ivan Praznik. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil poročnik 28. polj. top. p. Herman Klinar. — Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belorodnem traku je dobil vojni kurat Ivan Caneva, pri rez. bolnišnici v Celju. — Najvišje pohvalno priznanje z meči sta dobila poročnik 87. pp. Dominik Čebin in poročnik 3. gor. top. p. Božidar Andreič pl. Glogau. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik 17. pp. Rud. Werdanz. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje sta dobila nam. stražmojster Ivan Knez pri orož. poveljstvu v Albaniji in nam. stražmojster 12. dež. orož. pov. Franc Novinšek, pri okrož. pov. v Pietrokowu. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil četovodja 20. lov. baona Legvart Karel. — Red žel. krone 3. vrste je dobil linijski poročnik, letalec Alojzij Poljanec. — Viteški križec Franc Josipovega reda z vojno dekoracijo je dobil strojni nadinženir Edvard Fajdiga. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil narednik 26. strel. p. Franc Kokol. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil četovodja 27. črnov. okraj. pov. Franc Štajer, pri c. kr. težkem polj. top. p. št. 22. — Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste sta dobila četovodja 2. gor. strel. p. Kalan Andrej in praporščak 5. strel. p. Zorn Stanko, pri 37. črnov. baonu. — Železni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil pešec 27. črnov. okraj. pov. Dolinšek Anton.

Odlikovanja pri 17. pešpolku. Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: Četovodja Grile Josip; pešci: Blažič Jos., Belé Stefan, Bogataj Karl, Flak Josip, Galič A., Jakobin Stefan, Košljar Josip, Krejačič M., Podgoršek Ivan, Ravbar Matija, Rath J., Železnik Josip, Mauser Alojzij, Selan Andrej, Vidic Franc, Grbič Ilija, Grčar Ivan, Justin Mihael, Krakar Ignacij, Vidmar Fr., Postl Matija, Gallyussi Anton in Jančar Jakob.

17ti za umetnost v Judenburgu. V vojašnici v Judenburgu, kjer je nastanjen 17 pp., so svoj čas odkrili krasne slikarije in okraske. Vojaško vodstvo je takoj poskrbelo za strokovno izvedeno celotno odkritje in ohranitev dragocenih umetnin, katero delo je z velikim uspehom vodil in izvršil naš slovenski umetnik Koželj. Stopnice na vzhodni in zapadni strani, kjer se na stenah nahajajo slike in okraski, so zaprli z umetniško izvršeno železno ograjo. Tako zavarovane umetnine so nato 12. t. m. v navzočnosti častniškega zbora 17. pp. in zastopnikov mestne občine slovesno izročili mestu Judenburg. Govoril je polkov-

nik Stefan Weingrabek pl. Grodek, ki je v kratkih potezah opisal najdbo in prenovitev umetnin, se zahvalil mestni občini, stotniku pl. Hospu in umetnikom ter nato izročil ključ dr. Hiebaumu kot zastopniku občine. Le-ta se je zahvalil v imenu mesta in povdarjal, da si sinovi polka na eni strani pridobivajo slavo na bojišču, na drugi strani pa nadomestni bataljon goji umetnost. Z izvršbo tega umetniškega spomenika je mesto Judenburg zvezano s polkom. — Minoritski provincijal. Pod predsedstvom generalnega definitorja P. Peregrina je bil izvoljen 10. julija enoglasno minoritskim provincijalom P. dr. Joanes Pix in kustosom pa P. Pius Vakselj, vikar ptujski.

Izključeni pravaški poslanci. Dne 6. julija 1914 so bili izključeni iz hrvatskega sabora poslanci hrvatske stranke prava dr. Horvat, Zatluka in dr. Ivo Frank za 60 sej in dne 8. julija isti poslanci za nadaljnjih 30 sej. Dne 13. t. m. je potekel rok izključitve in se sedaj imenovani poslanci zopet udeležujejo saborskih sej.

Srbi v hrvatskem saboru proti nagodbi z Ogrski. Največjo pozornost v hrvatskem saboru je vzbudil nastop dr. Srdjana Budisavljevića in Valerijana Pribičevića. Oba sta izstopila iz hrvatsko-srbske koalicije ter stojita na stališču deklaracije »Jugoslovanskega kluba« z dne 30. maja 1917. Izjavljata, da bosta podpirala v saboru Starčevićovo stranko prava, katere zastopa isti politični program.

Hrvatski socijalni demokratje so pričeli izdajati v Zagrebu tedenik »Sloboda«. Urejujeta ga Vitomir Korać in dr. Mijo Radčević.

Imenovanja na državni železnici. V območju tržaškega ravnateljstva so bili imenovani: Status I.: Stavbni nadkomisar na vzdrževalnem oddelku v Ljubljani Pavel Murgur je dobil naslov železniški svetnik; komisar na ravnatelj. odd. II. dr. Karel Stecchina je dobil naslov nadkomisarja; tit. nadsvetnik in načelnik ravnatelj. odd. VI. dr. Robert Sauter pl. Riedenegg je imenovan za nadsvetnika; tit. svetnik in načelnik vzdrževalnega odd. v Trstu Evgen Wiener je imenovan za svetnika; tit. stavbni nadkomisarji Ivan Narič v Splitu, Emanuel Hlavaček v Splitu, Karel Daneš v Gruzju, Rudolf Weiss v Splitu (extra statum), Friderik Linhart v Ljubljani, Rudolf Kavčič v Splitu (extra statum), Rudolf Stockhammer in Jaromir Stoyka v Splitu (extra statum) so imenovani za stavbne nadsvetnike; status II b: nadrevidenta Stefan Gombač in Karel pl. Cichini sta imenovana za naslovna nadzornika; revident Artur Werner in Viktor Lotocki sta imenovana za naslovna nadrevidenta; nadrevidenta Jakob Zadro in Karel Zirkounig sta imenovana za nadzornika; za nadrevidente so imenovani revidenti Julij Fleissig, Karel Ogoreutz, Jožef Schaudy, Ivan Pečar in tit. nadrevidenti Friderik Fritsch, Jožef Šmuc, Fran Ark, Ivan Skarpil in Leopold Gartlgruber.

Za vojnega kurata pri 2. gor. strel. p. je imenovan Ivan Hanžič (škale pri Velenju).

Častniški križ Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo je dobil polkovnik 7. deželne orožniškega poveljstva Franc Rupnik.

Padla sta praporščaka 2. gor. strel. p. Gosak Martin in Milharčič Ivan.

25 letnico učiteljstva sta včeraj slavila gg. Ferdo Starc, učitelj v Barkovljah, Ivan Danev, voditelj pri Sv. Ivanu, in Engelbert Gangl, učitelj na pripravnici za srednje šole v Trstu.

Za vojaška oskrb. oficijala sta imenovana dr. Veble Andrej, voj. oskrb. skladišče v Temešvaru, in Kojstanišek Mihael, voj. oskrb. skladišče v Zagrebu.

Upokojen je kot invalid mornariški komisar Milan Vrtovec.

Iz preiskovalnega zapora so izpustili ravnatelja »Živnostenske banke« dr. Preisa, ki je bil radi veleizdaje v preiskavi.

Izpremembe označb v armadi. Dunaj, 14. (K. u.) Na Najvišje povelje se izvedejo sledeče označbene izpremembe: konjenica: polpolka mesto divizija, švadrone mesto eskadron; topništvo: oddelek mesto divizija; tren: bataljon mesto divizija; stotinja mesto eskadron.

Nesreča z ročno granato. Dne 10. julija so Ravnikarjeve ženi v Kresnicah žele pšenico poleg železnice. Dobile so na njivi v papir zavito ročno granato. Po ne previdnosti se je granata razletela in je 15letno Ivano Jelnikar zadela ravno v srce. V kratkem času je izdihnila. Ljudje ob železnici, pazite!

Srednje šole v Kotoru (gimnazija in navtika) se po treh letih zopet otvorijo.

Poštni promet blagovnih vzorcev je v bodoče dovoljen tudi na vojnopoštne urade števil 252, 384, 427, 456, 457, 458, 459.

Slovaki in Madžari. Pri zadnjem štetju prebivalstva na Ogrskem so našli 2.202.165 Slovakov in 8.651.320 Madžarov. Teh 2.202.165 Slovakov ima dva poslance, 8.651.320 Madžarov pa 393 poslancev, tako da pride na enega slovaškega poslance milijon prebivalcev, na enega madžarskega poslance pa samo 22.000 prebivalcev.

Ljubljanske novice.

Osebna vest. Cesar je podelil višjemu finančnemu svetniku in finančnemu prokuratorju dr. Viktorju Pessiack naslov in značaj dvornega svetnika.

Po smrti odlikovan. Na polju slave padli sin obč. svetovalca g. davčnega nadupravitelja Maksa Lillega, kadetni aspirant Ivo Lilleg je bil te dni odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo in s posebno pohvalo.

Za poročnika je imenovan praporščak 2. gor. strel. p. Albin Stele.

Šola na Rakovniku v Ljubljani. Salezijanci bodo sprejemali dečke v zavod in za ljudsko šolo tudi v prihodnjem šolskem letu. Bivši gojenci naj se takoj pisмено ali osebno javijo, da jim novi prostora ne zasedejo. To pa tudi zato, da dobijo pravočasno nove pogoje, ki so radi sedanjih razmer nekoliko spremenjeni. Zadnji čas za vlaganje prošnje je konec avgusta.

Prodaja kaše. Od srede 18. julija naprej se bodo v vojni prodajalni v Gosposki ulici prodajala kaša. Večjavne so le izkaznice, katere imajo stranke že v rokah. Na vrsto pridejo stranke s številkami: 3221 do 3500 dne 18. julija. — 3501 do 4000 dne 19. julija. — 4001 do 4500 dne 20. julija. — 4501 do 5000 dne 21. julija. — 5001 do 5500 dne 23. julija. — 5501 do 6000 dne 24. julija. — 6001 do 6500 dne 25. julija. — 6501 do 7000 dne 26. julija. — 7001 do 7500 dne 27. julija. — 7501 do 8000 dne 28. julija. — 8001 do 8500 dne 30. julija. — 8501 do 9000 dne 31. julija. — Od 9001 naprej dne 1. avgusta. — Na vsako izkaznico se dobi 2 kg kaše, kilogram po 80 vin. Pripravite potrebne drobiže.

Razdelitev masti po znižani ceni na rumene izkaznice A. V torek dopoldne, dne 17. julija se bo oddajalo iz aprovizacijske prodajalne na Poljanski cesti št. 15 (bivša Kranjeva hiša) na rumene izkaznice, zaznamovane s črko A mast po znižani ceni. Vse izkaznice pridejo na vrsto dopoldne od 8. do 9. ure. Poleg rumene izkaznice A je prinesiti s seboj tudi masčobne karte, kakor tudi potrebno posodo za mast. Razpored za rumene izkaznice B in C se objavi prihodnje dni.

Razdelitev masti po znižani ceni na rdeče izkaznice. V torek, dne 17. julija se bo oddajalo iz aprovizacijske prodajalne na Poljanski cesti št. 15 (bivša Kranjeva hiša) na rdeče izkaznice mast po znižani ceni. Določa se naslednji red: Od 9. do 10. ure pridejo na vrsto rdeče izkaznice s črko A št. 1 do 80, od 10. do 11. ure rdeče izkaznice s črko A št. 81 do konca; popoldne dobe mast rdeče izkaznice (brez vsake označbe s črko) in sicer od 2. do 3. ure št. 1 do 80, od 3. do 4. ure št. 81 do 160, od 4. do 5. ure števil 161 do 240, od 5. do 6. ure št. 241 do 320. Razpored za ostale rdeče izkaznice se objavi jutri. Vsaka stranka mora poleg rdeče izkaznice prinesiti s seboj tudi masčobne karte, kakor tudi posodo za mast. Izrecno se pa opozarja, da vse stranke, ki imajo rdeče karte, da prinese k razdelitvi masti nove rdeče karte, katere se jim je pretekle dni razdelilo.

Prodajalci sladkorja se vabijo, da pridejo zanesljivo jutri v torek, dne 17. julija po sladkor. Opozarja se, da bi stranke morale dobiti sladkor že pretečeni teden, da pa so nekateri trgovci sladkor v gradah odklanjali ter čakajo, da pride sladkor v kockah. Ker pa stranke ne morejo čakati, da pride sladkor v kockah in ker more sladkorna centrala izdati le oni sladkor, ki ga sama dobi, se bode v prihodnje vsakemu trgovcu, kateri ne pride pravočasno po sladkor, prodaja sladkorja sploh odvzela. Kdor ne mara prodajati sladkor v gradah, naj to takoj sporoči mestnemu magistratu, kateri bode takoj potrebno ukrenil. Stranke pa radi takih malenkosti ne smejo trpeti.

Upeljava priklopnih voz. Električna cestna železnica v Ljubljani je pričela v soboto uporabljati že pred časom naznanjene priklopne vozove, s čemer je ustrezno dolgoletni želji občinstva in resnični dejanski potrebi. Oba vozova sta redno polna in pomenita pravo dobroto za občinstvo zlasti v jutranjih in večernih urah, ko hiti na delo oziroma z dela domov.

Umrli so v Ljubljani: Cecilija Zidar, hiralka, 29 let. — Jakob Grum, delavec, 57 let. — Jurij Ivančič, sin linijskega kapitana, 10 dni. — Marija Pavlič, zasebnica, 80 let. — Berta Zeschko, hči pisatelja, 9 let. — Milada Jarc, hči zasebnice, 5 tednov. — Ivana Draksler, zasebnica, 75 let. — Frančiška Smukavec, zasebnica, 73 let. — Olga Bizjak, žena železniškega ekspedijenta, 39 let.

Pazite na stražo! Pod Tivoli danes ponóči infanterist 17. pešpolka Maks Potočnik ni opazil straže, ki je nastopila proti njemu. Potočnik je bil vinjen. Straža je rabila orožje in Potočnika sunila z bajonetom v noge. Potočnik je danes jutraj umrl.

Ogenj v dimniku. Včeraj zjutraj so se vnele v dimniku hiše na Sv. Petra cesti št. 3 saje. Ogenj so pogasili domači, reševalno in gasilno društvo je pa stopilo le toliko v akcijo, da je prišlo na lice mesta

par mož ter pregledalo in konstatiralo, da ni nadaljne nevarnosti.

Umrli je v Brixleggu dijak V. b razreda I. državne gimnazije v Ljubljani Davorin Poher, sin revidenta južne železnice.

Izgubila se je v soboto zjutraj na trgu pompadura, v kateri je bil šop ključev in knjižica z važnimi dokumenti. Pošten najditelj je naprošen, naj jo odda proti nagradi g. Požar, Erjavčeva cesta št. 4.

Ušel je včeraj iz kletke majhen črn ptiček pevec. Odda naj se proti nagradi Hrvatski trg 4, II. nadstropje.

Umrli je v Trstu Margareta Sluga.

Primorske novice.

Imenovanja. Cesar je deželno-sodnemu nadsvetniku višjega deželnega sodišča v Trstu, dr. Andreju Sancinu, brez pristojbine podelil naslov in značaj dvornega svetnika. — Voditelj trgovskega ministrstva je višjega stavbnega komisarja pomorske vlade ing. Jurija Linardovića, imenoval za stavbnega svetnika.

Zaplomba imetja. Tržaško deželno sodišče je izreklo zaplombo imetja naslednjih oseb: Alfonz Turko, rojen leta 1895, pri Sv. Antonu, občina Dekani, dijak, zadnji čas enoletni prostovoljec-poddesetnik, tit. desetnik 27. domobranskega pešpolka; Albin Sancin, rojen leta 1896, v Škedenju, dijak, zadnji čas enoletni prostovoljec-poddesetnik, tit. desetnik 27. domobranskega pešpolka; Fran Jelen, rojen leta 1896, v Vel. Pirešici pri Celju, železniški delavec, zadnji čas črnovojnik-pešec 87. pešpolka. Vsi trije so usumljeni, da so zakrivali zločin uboja k sovražniku.

Zgodilo se je nekaj groznega. V Italiji so aretirali iz Trsta tječaj pobeglega vsemu slovenskemu Trstu predobro znanega zabavljaja in hujskača, zloglasnega izsiljevalca in najnesramnejšega obrekovalca Slovencev, bivšega urednika in lastnika »Hudičevega repa« — Cuttina. V italijanski zbornici je bila zaradi te aretacije vložena interpelacija, na katero je odgovoril minister Orlando, da so aretacijo Cuttina odredile vojaške oblasti in da vzrokov ne ve. Kakor je videti, Cuttinova spletkarska žilica tudi v »domovini«, kamor je pobegnil ko »neodrešenec«, ni mirovala, toda »domovina« se je pokazala tako nevaležna napram svojem »sinu«, da ga je dala vtakniti v luknjo, kjer se mu najbrž godi še slabše, kot se mu je godilo svojčas v avstrijskih zaporih, v katerih je bil radi svojih obrekovanj in izsiljevanj precej poznan gost. Škoda, da minister ni povedal, zakaj so zaprli Cuttina.

Za trdnjavskega poverjenika Luke Kotor je imenovan dvorni svetnik V. pl. Budisavljevič.

Gospodarske beležke.

Popisovanje potrebščin in zalog premoga pri industrijskih podjetjih in zaporah teh zalog. Izšel je razglas deželnega predsednika, ki odreja, da morajo lastniki in posestniki kurilnih naprav, ki služijo posredno ali neposredno obratovanju lastnih ali tujih obrtnih podjetij, prijaviti ne glede na to, ali so njih podjetja prava obrtna ali ne, potrebščino in zalogo premoga, briketov in koks pri političnem oblastvu prve stopnje. Dne 10. julija shranjene zaloge se denejo pod zaporo, tako da se smejo te zaloge od 10. julija 1917 naprej porabiti le za lastno potrebo in se ne smejo oddati tretjim osebam.

O plačilu za mlenje žita v kmetstvih mlinih je izšla vladna naredba: Za kmetijske mline, to je za mline, ki za plačilo meljejo od žitnih pridelovalcev prineseno lastno žito, se določa plačilo za mlenje za metrski stot tako: za mlenje pšenice, rži, ječmena, ajde, koruze, prosa, ovsa in mešanega žita 5 K; za izdelavo ješpreja 8 K; za izdelavo kaše 4 K 50 v.; za drobljenje ovsa in koruze ter za mlenje zadnjega žita za krmo 3 K. Mlinarjevo plačilo se mora dajati brez izjeme samo v denarju; mlinarja plačevati z merico, to je z žitom, moko ali z otrobmi, je prepovedano. Izmetli se mora: a) pšenica na najmanj 90% enotne moke in največ 7% otrobov (vštete kali in druge odpadke), pri zaprašenju največ 3%; b) rž na najmanj 90% enotne moke in največ 7% otrobov (vštete kali in druge odpadke), pri zaprašenju največ 3%. Procentuelno izmetlje ajde in nove koruze naj se vrši po navodilih ljubljanske podružnice vojnega zavoda za promet z žitom. Da se izmetlje pravilno vrši, je odgovoren voditelj mlinkega podjetja. Prestopki tega ukaza se kaznujejo.

Kot kransko skrbovališče za sočivje in sadje, katero izdaja kot namestnik c. kr. urada za ljudsko prehrano, glasom odredbe z dne -1. maja 1917, drž. zak. št. 246, legitimacije za trgovino s sadjem, posluje kranska aprovizacijska družba z o. z., Ljubljana, Franciškanska ulica št. 4.

Kako kaže letina na Češkem. Iz Tabora se poroča »Narodni Politiki«: Dež, ki je v zadnjem času padel, ni bil sicer poseben izdaten, a vendar je koristil pred vsem

krompirju, zelju in repi. Rečeni pridelki so se precej popravili in obetajo boljšo letino. Žita pa kažejo prej slabo ko dobro. Ječmen in oves je nizek in slab. Rž in pšenica, ki ravno dozorevata, imata mnogo gluhih klasov, zrno samo pa je majhno in zasušeno. Zelenjave je malo in se prodaja po jako visokih cenah. Sadja ne bo. Jabolka in češnje odpadajo. Kg češenj ne ravno najlepših, se prodajajo po 2 K20 v. do 2 K 60 v. Povsod je vse polno tujih agentov, ki kupujejo vse, kar dobijo. Velika suša je tudi slabo vplivala tudi na gozdna tla. Borovnic je bore malo.

Uradno zahtevanje mlatilnic. Pravkar je izišla naredba c. kr. ministrstva za ljudsko prehrano, ki odreja, da morajo biti mlatilnice vseh vrst kakor tudi čistilnice za žito v dobrem stanju ter pripravljene za slučaj, da jih zahteva c. kr. deželna vlada oziroma okrajno glavarstvo za svoj okraj v svrhu mlače, odnosno za čiščenje žita. Glede njih uporabe pri poljedelstvu in tozadevne odškodnine daje potrebna pojasnila mestni gospodarski urad na magistratu.

Poljedelske črnovojne oprostitev. Pri poljedelskem ministrstvu traja še vedno naval poljedelskih oprostilnih prošenj. Po naročilu vlade se občinstvo še enkrat opozarja, da so prošnje za črnovojno oprostitev za žetev čisto brez pomena, ker jih prizadeta ministrstva radi ogromnega števila na noben način ne morejo pravčasno presoditi in o njih odločiti. To velja seveda tudi za tiste, ki morda že dolgo čakajo na rešitev take svoje prošnje. Ljudje, ki so že vložili tako svojo prošnjo, ali jo pa še mislijo, naj rajše prosijo za žetev in dopust in v prošnji povedo, koliko ga rabijo. Prošnje za dopust je pošiljati po pošti na poveljstvo tistega vojaškega oddelka, kjer dotičnik služi. Popreje jih je dati glede resničnosti po županstvu (v Ljubljani po mestnem vojaškem uradu) uradno potrditi. Vojaški oddelki so dobili ukaz, naj take prošnje kolikor le mogoče uslišijo.

Zavarovanje 6. vojnega posojila. Njuni Veličanstvi cesar in cesarica sta podpisali visok znesek 6. vojnega posojila v zvezi z zavarovanjem v korist c. kr. avstr. zaklada vojaških vdov in sirot. Vsled Najvišje poklonitve naj pripade zavarovana glavica vojnega posojila navedenemu zakladu v namene oskrbovanja sirot. Ta zgled z najvišjega mesta naj bo v spodbudo državljanom, kako da mora vsakdo z vdeležbo pri vojnem posojilu še sedaj združiti z domorodno dolžnostjo delo socialne dobrotornosti. Zaklad za vojaške vdove in sirote sprejema potom zbornega podpisovanja še do 31. julija 1917 zavarovanja vojnega posojila. Naj se vsakdo posluži te prilike, s katere porabo se bistveno koristi splošnosti.

— Pošiljanje petroleja pod napačno navedbo vsebine. V poslednjem času se je čisto opazilo, da se v poštnih zavetkih pošilja petrolej pod krivo navedbo vsebine. Zato se daje v splošno znanje, da so vsled § 27., 2. skupina III, poštnega reda iz leta 1916. (drž. zakonik št. 317, 1916) izključene od prevoza gorljive tekočine, med njimi ravno tudi petrolej, zaradi ogroženja poštne obrata. Kdor take stvari odda na pošto vzlic prepovedi in pri tem zamolči vsebino ali jo navede nepravilno ali netočno, ali pa drugače zvodi pošto, se kaznuje v smislu točke 3 omenjenega paragrafa razen s kaznijo po dotičnih predpisih tudi z denarno globo 50 K. — Razen tega je pošiljatelj odgovoren za vsako škodo na osebah in stvarih, ki je nastala iz posebnih lastnosti vsebine, ter mora jamčiti za vse tozadevne tožbe in zahteve do poštne uprave.

— Prošnje za oprostitev. Z ozirom na nedavno objavljeno opozorilo, da naj se vlagajo prošnje za oprostitev naravnost na oproščevalni odsek domobranskega ministrstva, se opozarja, da to velja le za prošnje, ki se glasom dosedanjih predpisov vlagajo naravnost na ministrstvo; za vse ostale slučaje velja slej ko prej predpisana pot.

Službo želi premeniti vojaščine prost oženjen organist-cecilijanec

Poleg tega sprejme tudi tajništvo ali kaj podobnega. Cenjene ponudbe na upravištvu „Slovenca“ pod šifro »Vojne razmere« 1692.

Brez posebnega obvestila.

Antonija Schulz javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njena dobra mati, stara mati, tašča in teta

Marija Pavlič roj. Miklauc

dne 14. julija ob 11. uri ponoči v 80. letu po daljšem bolehanju večkrat previdena s sv. zakramenti, mirno in vdano zaspala v Gospodu. Pogreb predrage rajnice bo 16. julija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Rimska cesta 7, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše se bodo brale v cerkvi Sv. Janeza Krstnika in drugih cerkvah.

LJUBLJANA, 16. julija 1917.

Globoko žalujoči ostali.

Dotični gospod duhovnik,

ki je v soboto, 14. t. m. dopoldne v prodajalni A. Persche zraven mestne hiše v Ljubljani vprašal radi nekega plačila, se prosi vljudno, da se zgleda še enkrat v tej prodajalni. Tu bo dobil sedaj zanesljivo informacijo. 1731

Sprejme se

1730

mlinar

z vso preskrbo. Vstop takoj. Plača po dogovoru pri Ivanu Radovanu, Loka 11 P. Št. Jernej, Dolenjsko.

Mladenčič, star 24 let, vojaščine prost, se želi poročiti z deklico z dežele, ki ima posestvo. Starost od 20—30 let. Ponudbe s sliko naj se pošljejo na upravo Slovenca pod mesec »avgust, 1729« 1729

Sprejme se zanesljivo

gospodinja

na večje kmečko posestvo. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod št. 1726.

Fran Marolt, Ljubljana, 800 Slovenske vojaške narodne pesmi za K 150 ali K 180 se še dobe. Po pošti 20 v več. Najlepše darilo!

Službe kuharica

z dobrimi izpričevali v mestu ali na deželi, najraje h kakemu gospodu duhovniku. Nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava lista pod št. 1704.

Lesni delavci

se iščejo za takojšnje delo in nastop: 2 uri od železnice v bližini Feldkirchna na Koroskem. Delo je v lepem graščinskem gozdu za pripravljane 4 metre dolgi hlodovi (krijev) in lesa za papirnice nad 2000 metrov. Delo traja do snega in tudi prihodnje leto. Dobra dnevna plača. Za prehrano, ki jo preskrbi občina, dobe delavci še priboljšek od gospodarja. Zeli se 4-6 delavcev z naddejavcem, ki razume tudi nemški. Istotako se išče izurjen žagar na prav dobro dvojnato žago na turbino v Feldkirchnu. Nastop takoj. Delo skozi celo leto. Vprašanja na upravo „Slovenca“ pod št. 1706 (če-le možno v nemščini).

Prisilna dražba premičnin.

Dodatno k ediktu, ki je bil na tem mestu razglašen glede javne dražbe premičnin, ki se vrši v Mekinah št. 17 pri Kamniku od 23. julija 1917 dalje, se naznanja, da se bodo starine prodajale prvi dan, t. j. 23. julija 1917 od 9. ure dopoldne naprej.

C. kr. notarski urad v Kamniku kot sodni komisariat, dne 14. julija 1917.

Založba umetniških razglednic.

Marija Gičar, Ljubljana

je ravno izdala novo serijo 6 umetniških razglednic, reprodukcije po izbranih, najboljših originalih M. Gasparija:

1. Češčenje.	4. Nodeljska zabava.
2. Nevesta.	5. Bogati ženin.
3. Zapusčena.	6. Nagelj.

Cena seriji v prvovrstni trobarvni izpeljavi K1, poštnina posebej. Trgovcem popust.

Razpis.

C. kr. tobačna tovarna razpisuje

tesarska, kleparska in krovna dela

pri zidavi poslopja za strojno centralo.

Pogoji in načrti so na vpogled med uradnimi urami, kjer se dajo tudi podrobna pojasnila.

Ponudbe za vsa ali posamezna dela je vposlati na stavbno vodstvo podpisane c. kr. tobačne tovarne do najkasneje 31. julija 1917, 11. ure dopoldne.

C. kr. tobačna tovarna v Ljubljani,

dne 14. julija 1917.

1722

Općinska Štedionica u Drnišu (Dalmacija)

Hranilne vloge koncem leta 1916 K 1,137.683.37

Rezervni zaklad 95.180.92

Obrestuje hranilne vloge koncem vsakega polletja s

4 1/2 % brez odbitka

Občina Drniš jamči za varnost s celo svojo davčno močjo in z vsem svojim premoženjem, vrednim

10 milijonov.

Hranilnica je pod državnim nadzorstvom.

Zavod uživa pupilarno varnost ter se vsled tega sprejemajo tudi vloge mladoletnih, sirotinskih in cerkvenih zakladov.

Podeljuje amortizacijska hipotekarna posojila po 6%.

RESERVA
bel (pudelj), 3 leta star, dober hišni čuvaj, se prodaja. Vprašati naj se v Sostrem št. 11, obc. Dobra, pri Ljubljani.

za TRGANJE, REVMO, otroške bolezni in motenj prebave, več stoletij preizkušeno kopališče

LIPIK (Slavonija) **64° C**

Tudi med vojno pozimi in poleti v obratu.

S kopeli združena preskrba. Prospekti pošilja KOPALISKO RAVNATELJSTVO.

Radioaktivni, alkalni, solno kislini in jod vsebujoči topli vrelec. ZDRAVLJENJE Z BLATOM.

Brzjavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna bankapodružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 33 podružnic, Vojni Maršijev trg — Sv. Petra cesta. Delniški kapital 60.200.000 K Reserve 17.000.000 K

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoziti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Ustmena in pismena pojasnila — nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 30. novembra 1916 K 143.241.140.-.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejši varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.